

KIVIJÄRVEN KUNTA

PÖYTÄKIRJA

Sivistyslautakunta	
Kokousnumero	6/2026
Aika	Keskiviikkona 17.6.2026 klo 17.30
Paikka	Tainionmäen koulu, ruokasali Taineri

ASIA	LIITE	
§ 51		KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS
§ 52		PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN VALITSEMINEN
§ 53	16	PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN MUUTOKSET 1.8.2026 ALKAEN
§ 54	17	TAINIONMÄEN KOULUN OHJAUSSUUNNITELMA
§ 55	18	TAINIONMÄEN KOULUN VÄKIVALLAN, KIUSAAMISEN, HÄIRINNÄN JA SYRJINNÄN VASTAINEN TOIMINTAMALLI
§ 56		ÄLYTAULUJEN JA DOKUMENTTIKAMEROIDEN HANKINTA KOULULLE
§ 57	19	LAUSUNNON ANTAMINEN KOULUJEN LOMA-AIKOJA KOSKEVASTA MUISTIOLUONNOKSESTA
§ 58		SAAPUNEET KIRJEET JA TIEDOKSIANTOASIAT
§ 59		MUUT ASIAT

Pöytäkirja on nähtävillä: Kotisivuilla 18.6 - 9.7.2026

MERK. PETRI LEPPÄNEN
sivistyslautakunnan puheenjohtaja

KOKOUSAIKA	Keskiviikko 17.6.2026 klo 17.30 – 19.38																				
KOKOUSPAIKKA	Tainionmäen koulu																				
SAAPUVILLA OLLEET JÄSENET	<table><tr><td>☒</td><td>Leppänen Petri, pj</td><td>☐</td><td>Leppänen Miika, varajäsen</td></tr><tr><td>☒</td><td>Sarén Riitta, 1. vpj</td><td>☐</td><td>Leppänen Sonja, varajäsen</td></tr><tr><td>☒</td><td>Karstinen Orvokki, jäsen</td><td>☐</td><td>Parhiala Tarja, varajäsen</td></tr><tr><td>☒</td><td>Ruusuvirta Lauri, jäsen</td><td>☐</td><td>Leppänen Klaus, varajäsen</td></tr><tr><td>☐</td><td>- Kempainen Toni, jäsen</td><td>☐</td><td>Sepponen Leena, varajäsen</td></tr></table>	☒	Leppänen Petri, pj	☐	Leppänen Miika, varajäsen	☒	Sarén Riitta, 1. vpj	☐	Leppänen Sonja, varajäsen	☒	Karstinen Orvokki, jäsen	☐	Parhiala Tarja, varajäsen	☒	Ruusuvirta Lauri, jäsen	☐	Leppänen Klaus, varajäsen	☐	- Kempainen Toni, jäsen	☐	Sepponen Leena, varajäsen
☒	Leppänen Petri, pj	☐	Leppänen Miika, varajäsen																		
☒	Sarén Riitta, 1. vpj	☐	Leppänen Sonja, varajäsen																		
☒	Karstinen Orvokki, jäsen	☐	Parhiala Tarja, varajäsen																		
☒	Ruusuvirta Lauri, jäsen	☐	Leppänen Klaus, varajäsen																		
☐	- Kempainen Toni, jäsen	☐	Sepponen Leena, varajäsen																		
MUUT SAAPUVILLA OLLEET (ja läsnäolon peruste)	<table><tr><td>☒</td><td>Oinonen Pirkko, sivistysjohtaja, esittelijä-pöytäkirjanpitäjä</td></tr><tr><td>☐</td><td>- Helppikangas Pekka, kunnanjohtaja</td></tr><tr><td>☒</td><td>Leppänen Erkki, kunnanhallituksen puheenjohtaja</td></tr><tr><td>☒</td><td>Leppänen Sonja, kunnanhallituksen edustaja</td></tr><tr><td>☒</td><td>Manninen Iida, nuorisovaltuuston edustaja</td></tr><tr><td>☒</td><td>Isojärvi Mervi, rehtori, asiantuntija</td></tr><tr><td>☐</td><td></td></tr></table>	☒	Oinonen Pirkko, sivistysjohtaja, esittelijä-pöytäkirjanpitäjä	☐	- Helppikangas Pekka, kunnanjohtaja	☒	Leppänen Erkki, kunnanhallituksen puheenjohtaja	☒	Leppänen Sonja, kunnanhallituksen edustaja	☒	Manninen Iida, nuorisovaltuuston edustaja	☒	Isojärvi Mervi, rehtori, asiantuntija	☐							
☒	Oinonen Pirkko, sivistysjohtaja, esittelijä-pöytäkirjanpitäjä																				
☐	- Helppikangas Pekka, kunnanjohtaja																				
☒	Leppänen Erkki, kunnanhallituksen puheenjohtaja																				
☒	Leppänen Sonja, kunnanhallituksen edustaja																				
☒	Manninen Iida, nuorisovaltuuston edustaja																				
☒	Isojärvi Mervi, rehtori, asiantuntija																				
☐																					
§ 51 LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	<p>Yli puolet jäsenistä oli saapuvilla. Kokousmateriaali oli lähetetty jäsenille neljä päivää ennen kokousta hallintosäännön § 81 mukaisesti eli sähköisesti 12.6.2026. Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.</p>																				
ASIAT	§ 51 - 59																				
PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS	<p>Pöytäkirja on laadittu hallintosäännön § 98 mukaisesti ja allekirjoitettu sähköisesti.</p> <table><tr><td>PETRI LEPPÄNEN puheenjohtaja</td><td>PIRKKO OINONEN pöytäkirjanpitäjä</td></tr></table>	PETRI LEPPÄNEN puheenjohtaja	PIRKKO OINONEN pöytäkirjanpitäjä																		
PETRI LEPPÄNEN puheenjohtaja	PIRKKO OINONEN pöytäkirjanpitäjä																				
§ 52 PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS TARKASTAJIEN VALINTA JA TARKASTUSTAPA	<p>Pöytäkirja on todettu kokouksen kulun mukaiseksi ja tarkastettu sähköisesti ja toimitelimen päättämällä tavalla hallintosäännön § 98 mukaisesti.</p> <table><tr><td>LAURI RUUSUVIRTA</td><td>RIITTA SARÉN</td></tr></table>	LAURI RUUSUVIRTA	RIITTA SARÉN																		
LAURI RUUSUVIRTA	RIITTA SARÉN																				
PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ	<p>Kivijärven kunnan kotisivuilla 18.6. – 9.7.2026</p> <table><tr><td>PÄIVI SAGULIN toimistosihtööri</td></tr></table>	PÄIVI SAGULIN toimistosihtööri																			
PÄIVI SAGULIN toimistosihtööri																					

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN MUUTOKSET 1.8.2026 ALKAEN

Sivltk § 53
17.6.2026
Liite 16

Opetushallitus on päivittänyt perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita ja näistä on annettu muutosmääräykset opetuksen järjestäjille. Opetuksen järjestäjien tulee päivittää paikalliset opetussuunnitelmat ja ottaa ne käyttöön 1.8.2026 alkaen. Perusteiden päivitykset perustuvat hallitusohjelman tavoitteisiin ja lainsäädännön muutoksiin.

1. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Perusopetuslaki muuttui 23.5.2025 siten, että perusopetuslain 2 §:ään lisättiin: ”Esi- ja perusopetuksen tulee lisäksi edistää liikunnallista elämäntapaa.” Uuden lainsäädännön myötä Opetushallitus on päivittänyt esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetussuunnitelmaan on tullut kokonaan uusi luku 4.2.3. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen. Uudet opetussuunnitelmien perusteet astuvat lainsäädännön muutoksen myötä voimaan 1.8.2026.

Liikunnallisen elämäntavan säännöksen tavoitteena on

- edistää lasten ja nuorten liikkumista esiopetuksen ja perusopetuksen aikana
- tukea ja parantaa lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia
- vahvistaa liikunnan merkitystä esiopetuksen ja peruskoulujen toimintakulttuurissa ja kokonaisvaltaisena elämäntaitona.

Tainionmäen koulun paikallinen osuus on kuvattu luvussa 4.2.3 (liite 16).

2. Tekniset muutosmääräykset

Opetushallitus on päättänyt perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) muutoksista seuraaviin lukuihin:

- 3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet
- 4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri
- 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen
- 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä
- 5.4 Opetuksen järjestämistapoja
- 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- 7.4.1 Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi
- 7.4.2 Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma
- 7.4.3.2 Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai

useamman oppiaineen opetus pienryhmässä

- 7.4.3.3 Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa
- 7.4.3.4 Tulkitsemispalvelut
- 7.4.3.5 Oppilaskohtaiset avustajapalvelut
- 7.5.2 Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä
- 7.6.1 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite
- 10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä
- 11.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia
- 14.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä
- 15.1 Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3–6 tehtävä
- 16.1 Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe sekä vuosiluokkien 7–9 tehtävä

sekä seuraaviin oppiainekuvauksiin

- Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä, oppimäärän erityinen tehtävä
- Äidinkieli ja kirjallisuus, suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisen tehtävän kuvaus
- Äidinkieli ja kirjallisuus, oppiaineen tehtävän kuvaus

1.8.2026 voimaan tulevat Perusopetuksen opetussuunnitelman paikalliset lisäykset ovat liitteenä 16.

Opetussuunnitelma siirretään Pedanet-sivustolta Opetushallituksen ePerusteet-palveluun kesästä 2026 alkaen. Siirrolla tavoitellaan tehokkuutta OPS-muutosten kirjaamistyöhön ja kustannussäästöjä palveluiden ylläpitokuluihin.

Sivistysjohtajan päätösehdotus:

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä Opetushallituksen muutosmääräysten mukaiset päivitykset Kivijärven perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja ne tulevat voimaan 1.8.2026.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

TAINIONMÄEN KOULUN OHJAUSSUUNNITELMA

Sivltk § 54
17.6.2026
Liite 17

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään muun muassa oppilaiden koulutyön onnistumista ja opintojen sujumista.

Jokaisen koulun tulee laatia oppilaanohjausta ohjaava ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuujako, monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi, kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Tainionmäen koulun käytössä ollut ohjaussuunnitelma on vuodelta 2016 ja vanhentunut. Koululle onkin tehty uusi, ajanmukainen ohjaussuunnitelma.

Ohjaussuunnitelma on esityslistan liitteenä.

Sivistysjohtajan päätösehdotus:

Sivistyslautakunta hyväksyy Tainionmäen koulun ohjaussuunnitelman.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

TAINIONMÄEN KOULUN VÄKIVALLAN, KIUSAAMISEN, HÄIRINNÄN JA SYRJINNÄN VASTAINEN TOIMINTAMALLI

Sivltk § 55
17.6.2026
Liite 18

Keski-Suomessa on käynnissä kuntien yhteinen Yhteisessä koulussa-hanke, jossa on valmisteltu opetuksen järjestäjille yhtenäinen pohja väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaisille toimintamalleille. Toimintamalli sisältää ennaltaehkäisyn ja varhaisen puuttumisen toimenpiteet, varsinaiset puuttumistoimet sekä seurantavaiheen ja jälkituen.

Lisäksi suunnitelmassa määritellään käsitteet, tarkennetaan työnjakoa ja linjataan oppilaitoksen toimintakulttuurin periaatteita.

Tainionmäen koulun väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastainen toimintamalli on esityslistan liitteenä.

Sivistysjohtajan päätösehdotus:

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä Tainionmäen koulun väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaisen toimintamallin liitteen mukaisesti.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

ÄLYTAULUJEN JA DOKUMENTTIKAMEROIDEN HANKINTA KOULULLE

Sivltk § 56
17.6.2026

Älytaulut ja dokumenttikamerat ovat olennainen osa nykypäivän koulua ja opetusta: Ne ovat suurelta osin korvanneet perinteiset taulut. Suuri osa oppikirjakustantajien opettajille tarkoitettu opetusmateriaalista on sähköistä. Tämän lisäksi opetuksessa käytetään paljon opettajien itsensä valmistamaa tai koostamaa materiaalia, joka on sähköisessä muodossa. Älytaulut ovat myös erinomainen keino saada oppilaat aktivoitumaan ja osallistumaan opetukseen. Lapset ja nuoret kokevat sähköisen oppimisympäristön luonnollisena ja kiinnostavana.

Tainionmäen koululla on rakennuksen peruskorjauksen yhteydessä asennettu luokkiin älytaulut sekä niihin liittyvät dokumenttikamerat ja heittimet. Osa tauluista on epäkunnossa, samoin dokumenttikameroihin liittyvät heittimet. Heittimien korvaaminen uusilla ei niiden korkean hankintahinnan vuoksi on järkevää. Uudet älytaulut voidaan kytkeä dokumenttikameroihin ilman heitintä.

Tällä hetkellä uudet taulut ja dokumenttikamerat tarvitaan esiopetuksen ja matemaattisten aineiden luokkiin.

Jotta uudet älytaulut toimisivat kunnolla, täytyy niiden lisäksi hankkia uudet, taulujen kanssa toimivat dokumenttikamerat ja telakat. Älytauluja on viime vuosina hankittu koululle investointirahalla 1-2 vuodessa.

TVT-laitteiden uusintaan ja hankintaan on vuodelle 2026 varattu investointirahaa 10 000 euroa.

Joki-ICT:n selvityksen mukaan tarvittavien laitteiden hinnat (alv 0) ovat

- Optoma DC557 Document Camera w/mir Acast, 437,11 €
- Workplace Charging Dockingstation USB-C 5K Dual Monitor 65 W USB-C 3.2 Gen 1, 119 €
- Newline Lyra Pro TT-8623QA 86``4K, 2189,20€
- Multabrackets M Universal Wallmount Tilt HD asennuspakkaus, 142,98 €
- Startech 10m Active High Speed HD MI Cable 4K60Hz, 37,98 €
- StarTech 15m Active USB 2.0 A to B Cable 33,25 €

Näin ollen yhden taulukokonaisuuden hinnaksi tulee 2 959,52 € ja kahden 5 919,04 € alv 0.

Rehtorin esitys:

Esitän, että Tainionmäen koululle ostetaan kaksi Newline Lyra Pro TT-8623QA 86” älytauluja ja niihin tarvittavat Optoma DC556 -

dokumenttikamerat, Prokord Workplace Charging Dockinstation - telakat sekä Multibrackets M Universal Wallmount Tiilt HD asennuspakkaukset ja asennuksen tarvittavat kaapelit. Kahden älytaulun, telakoiden, dokumenttikameroiden ja niihin tarvittavien asennuspakkausten ja kaapeleiden kokonaishinnaksi tulee 5919,04 €.

Hankintaohjeistuksen mukaan hankinnan ylittäessä 5 000 euroa hankinnasta päättää lautakunta.

Sivistysjohtajan päätösehdotus:

Sivistyslautakunta hyväksyy, että koululle hankitaan kaksi (2) älytaulua ja dokumenttikameraa inhouse-yhtiö Joki-ICT Oy:n välityksellä. Ne sijoitetaan esiopetusluokkaan ja matemaattisten aineiden luokkaan. Määräraha on olemassa talousarvion investointiosassa 090 530.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

LAUSUNNON ANTAMINEN KOULUJEN LOMA-AIKOJA KOSKEVASTA MUISTIOLUONNOKSESTA

Sivltk § 57
17.6.2026
Liite 19

Opetusministeriö on saanut valmiiksi selvityksensä koulujen kesälomien siirtämisestä. Ehdotettu malli lyhentäisi kesäloman vähimmäiskeston yhdeksään viikkoon ja siirtäisi sen alkua kahdella viikolla kesäkuun puoliväliin.

Huhtikuun lopulle tulisi uusi lomaviikko. Vähintään viikon mittaiseksi esitetty kevätloma edellyttää muiden lomien lyhentämistä, sillä koulupäivien määrä säilyy esityksessä nykyisellään eli 190:ssä.

Huhtikuun uuden loman tarkoitus on keventää kevätlukukautta, joka venyisi kesälomien siirtyessä vielä nykyistäkin pidemmäksi.

Opetusministeri on lähettänyt lausuntokierrokselle kesälomien siirtoa koskevan ehdotuksen. Lausuntoja voi antaa 3.7. saakka. Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuu [lausuntopyyntöön](#).

Lausuntopyynnön taustatiedot:

Johdanto

Opetusministeri pyytää lausuntoanne muistioluonnoksesta, joka käsittelee koulujen ja oppilaitosten loma-aikojen nykykäytäntöjä sekä esittelee mallin, joka havainnollistaa kesäloman aloittamisen siirtämistä kahdella viikolla nykyistä myöhemmäksi kesäkuulle ja koulutyön aloittamista elokuun puolivälin jälkeen. Lisäksi mallissa on otettu huomioon pidentyvän kevätlukukauden keventäminen uudella, huhtikuun loppuun ajoittuvalla kevätlomalla.

Tausta

Opetusministeri Adlercreutz on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriön virkakuntaa selvittämään, miten koulujen ja oppilaitosten kesälomien siirtäminen olisi toteutettavissa ja millaisia muutostarpeita siirto aiheuttaisi koulutusjärjestelmässä.

Muistioluonnos on laadittu virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriössä. Työn aikana on kuultu Opetushallituksen ja Ylioppilastutkintolautakunnan virkahenkilöitä. Muistioluonnoksessa loma-aikoja ja niiden mahdollisten muutosten vaikutuksia tarkastellaan ensisijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan sekä koulutusjärjestelmän näkökulmasta. Muistio on tarkoitettu pohjaksi loma-ajoista käytävälle keskustelulle ja niitä koskeville jatkotoimille.

Tavoitteet

Tavoitteena olisi tukea perheiden hyvinvointia vahvistamalla perheiden mahdollisuuksia viettää yhteistä kesälomaa. Mahdollisella lomien siirrolla tavoiteltaisiin suomalaisen koulutusjärjestelmän työ- ja loma-aikojen yhteensopivuutta muun Euroopan loma-aikojen kanssa. Lisäksi keväälle ajoittuvalla uudella lomajaksolla kevennettäisiin pitkää kevätlukukautta ja tuettaisiin lasten ja nuorten hyvinvointia.

Lausuntopyyntöön tarkoituksena on kerätä tietoa vaikutuksista, joita loma-aikojen muutoksilla nähdään olevan, mikäli lomat toteutuisivat muistiossa esitetyn mallin mukaisesti. Lisäksi selvitetään vastaajien näkemyksiä esitetyistä loma-aikojen muutoksista.

Sivistysjohtajan päätösehdotus:

Sivistyslautakunta päättää, antaako se lausunnon Opetus- ja kulttuuriministeriön muistiolounnoksesta, jossa selvitetään koulujen kesälomien siirtämistä (tietoa vaikutuksista / näkemyksistä).

Päätös:

Sivistyslautakunta päätti valtuuttaa sivistyshallinnon antamaan lausunnon käydyn keskustelun pohjalta.

SAAPUNEET KIRJEET JA TIEDOKSIANTOASIAT

Sivltk § 58
17.6.2026

1. Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä, hallitus, 28.5.2026, [pöytäkirja](#)
2. Opetus- ja kulttuuriministeriö, 3.6.2026, va-okm-2026-4-13, valtionavustuspäätös 5K-kuntien välisen yhteistyön vahvistamiseen perusopetuksen järjestämisessä, yhteishanke, hakijana Karstulan kunta, 1.6.2026-31.7.2028, avustus 51 760 €
3. [Lausuntopalvelu.fi](#), luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämisestä häiriötilanteissa koskevaksi lainsäädännöksi, vastausaikaa 14.8.2026 saakka

Sivistysjohtajan päätösehdotus:

Sivistyslautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Päätös:

Sivistyslautakunta merkitsi asiat tiedoksi.

MUUT ASIAT

Sivltk § 59
17.6.2026

Sivistyslautakunta keskusteli

- koululaisten kesätyöpaikoista
- tutkintostipendien ehdoista ja
- ulkokuntosalin hankkeen etenemisestä.

Merkittiin, että rehtori poistui kokouksesta tämän pykälän alussa klo 19.04.

MUUTOKSENHAKUKIELTO / OIKAISUVAATIMUS / VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Kiellon perusteet: Seuraavista päätöksistä **ei saa** tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain *valmistelua* tai *täytäntöönpanoa*.

→ pykälät: 51, 52, 57, 58, 59

OIKAISUVAATIMUS, kunnallisasiat

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön **voi** tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa oikaisuvaatimuksen tehdä myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen. **Oikaisuvaatimusaika on 14 päivää.**

→ pykälät: 53, 54, 55, 56

Oikaisuvaatimusviranomaisen, yhteystiedot:

Kivijärven kunta/sivistyslautakunta

Virastotie 5A

43800 KIVIJÄRVI

Sähköpostiosoite: kunta@kivijarvi.fi

VALITUSOSOITUS

Seuraaviin päätöksiin **voidaan** hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen. **Valitusaika on 30 päivää.**

→

Kunnallisvalitus, pykälät: -

Hallintovalitus, pykälät: -

Valitusviranomaisen, yhteystiedot:

Valitus tulee tehdä ensisijaisesti hallinto- ja

erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 HÄMEENLINNA

Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao@oikeus.fi, faksi 029 56 42269

Hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksu on 310 €.

1.8.2026 VOIMAAN TULEVAT PAIKALLISET OPS-LISÄYKSET

3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

-Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Tainionmäen koululla noudatetaan Hyvinvoinnin vuosikelloa (LINKKI LIITTEESEEN) ja Keski-Suomen hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa (LINKKI)

Hyvinvointioppimisen tavoitteena on

-Lasten- ja nuorten terveydenlukupaidon ja hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen

-Koko kouluyhteisöjen hyvinvointioppimisen tukeminen ja edistäminen

-Vuorovaikutuksellisen ja moniammatillisen toimintakulttuurin kehittämisen tukeminen, vahvistaminen ja kehittäminen

-Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen kaikilla tasoilla, oppilaat, vanhemmat/huoltajat, opettajat, rehtorit, oppilashuolto

4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Tainionmäen koululla tavoitteena on luoda toimintakulttuuri, joka tukee oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä sekä hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Koulusta pyritään tekemään turvallinen ja tasa-arvoinen oppimisympäristö, jossa oppii kunnioittamaan itseään ja muita. Uudet ehdotukset ja ajatukset huomioidaan ja niistä keskustellaan yhteisesti. Ongelmia lähestytään ratkaisukeskeisesti. Oppimista edistetään avoimella keskustelulla ja uusien ideoiden ja toimintatapojen kokeilemisellä. Uusille toimintatavoille on opetuksen järjestäjän tuki. Koululla arvostetaan rehellisyyttä ja hyviä käytöstapoja.

Oppilaiden osallisuutta edistetään paitsi oppilaskunnan avulla, myös keskustelevalle toimintakulttuurilla aikuisten ja lasten kesken. Hyvinvointia edistetään oppilashuollon ja opetushenkilöstön yhteistyöllä. Tainionmäen koulun Liikkuva -koulu toiminta näkyy koululla ja on arkea oppi- ja välitunneilla, sekä tapahtumissa. Koulutuksen laatua arvioidaan Tainionmäen koulun Laatukirjan mukaisilla kyselyillä.

Tainionmäen koululla toimintakulttuuria kehitetään tuomalla kehittämisideoita kokouksiin, palaverihin tai suoraan esimiehelle. Keväisin henkilökunta keskustelee vuoden aikana havaituista kehittämiskohteista tulevan lukuvuoden suunnittelun yhteydessä.

4.2.1 Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Tainionmäen koulussa toteutetaan jaettua johtajuutta työryhmä- ja johtoryhmätyöskentelynä. Jokainen koulun opettaja kuuluu johonkin työryhmään, joiden vastuualueet ja jäsenet vaihtelevat tarvittaessa lukuvuosittain. Vastuualueita ovat esimerkiksi laatutyö, koulun arki ja erilaiset tapahtumat. Työryhmien pj:t muodostavat koulun johtoryhmän yhdessä rehtorin kanssa.

4.2.2 Hyvinvointi ja turvallinen arki

Tainionmäen koululla kiusaamiseen sekä eri muodoissa ilmenevään syrjintään ja häirintään puututaan Väkipallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaisen toimintamallin mukaisesti.

4.2.3 Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Tainionmäen koululla liikunnallista elämäntapaa edistetään koulupäivien aikana monin eri tavoin. Koululla hyödynnetään monipuolisesti liikunnallisuuteen kannustavia oppimisympäristöjä. Näitä ovat muun muassa koulun piha-alue, koulun läheisyydessä olevat jalkapallokenttä ja jääkiekkokaukalo, Kirsikkapuisto, Peltokankaan ulkoilualue, yleisurheilukenttä sekä Tiaisniemen alue. Piha-alueella on kaikkien koulun oppilaiden mahdollista liikkua yhtä-aikaa; pihalla on kaksi pelialuetta, kaksi kiipeilytelinettä sekä useita keinoja. Lisäksi oppilaiden on mahdollista pelata frisbeegolfia tai minigolfia välituntien aikana. Välitunteja varten on varattu erilaisia ulkokäyttöön tarkoitettuja kevyitä, siirrettäviä liikuntavälineitä. Välituntivälineistön hankinnassa otetaan huomioon oppilaiden ideoita ja toiveita.

Tainionmäen koululla liikunnallisen elämäntavan edistämisen mahdollistavat myös rakenteelliset ratkaisut: Koulupäivän aikataulu on rakennettu siten, että kaikilla oppilailla on 30 minuutin mittainen liikuntavälitunti. Välitunneilla leikitään ja pelataan oppilaiden toiveiden mukaisia leikkejä ja pelejä

Tärkeä osa liikunnallisen elämäntavan edistämistä ovat koulun eri tapahtumat. Tainionmäen koululla järjestetään vuosittain esimerkiksi syysretki, yleisurheilukilpailut, Tour de Kirsikkapuisto, talviliikuntapäivä sekä oppilaskunnan hallituksen järjestämä liikuntaturnaus.

Koululla kannustetaan toiminnalliseen opettamiseen. Tämä on mahdollista kaikilla luokka-asteilla. Lisäksi voidaan hyödyntää taukoliikuntaa opetuksen lomassa.

Iltapäiväkerhotoiminnassa voidaan hyödyntää samoja mahdollisuuksia kuin koulupäivän aikana. Koulun oppilaille on koulupäivän jälkeen tarjolla Harrastamisen Suomen mallin ja vapaa-aikatoimen järjestämiä liikunnallisia kerhoja. Tarvittaessa kerhoihin järjestetään kuljetus, mikä mahdollistaa kaikkien oppilaiden osallistumisen niihin. Harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaa kehitetään oppilaiden toiveiden mukaisesti.

Tainionmäen koulu tekee yhteistyötä kotien kanssa tiedottamalla koulun eri liikuntatapahtumista, kerhoista ja muista mahdollisuuksista liikkua myös koulupäivän ulkopuolella. Yhteistyö oppilaiden, kotien, vapaa-aikatoimen sekä paikallisten yhdistysten kanssa on koulun näkökulmasta tärkeää liikunnallisen elämäntavan edistämässä.

Koulun eri liikuntatapahtumat kirjataan lukuvuoden alussa koulun toimintakalenteriin, joka on osa koulun lukuvuosisuunnitelmaa. Tämän lisäksi lukuvuoden aikana voidaan toteuttaa myös muita liikunnallisia tapahtumia.

4.2.5 Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Tainionmäen koulun valinnaisaineissa tarjotaan Kielet ja kulttuuri -valinnaisainetta, jonka kautta oppilaat saavat mahdollisuuden tutustua erilaisiin kulttuureihin.

Pyrimme hyödyntämään eri kulttuureista tulevia vierailijoita kielensä ja kulttuurinsa esille tuojina.

4.2.6 Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Tainionmäen koululla toimivan oppilaskunta on oppilaiden etujärjestö, joka edistää oppilaiden osallisuutta ja demokraattista toimintaa. Lukuvuoden alussa pidettävillä oppilaskuntavaaleilla valitaan edustajat 4.-9. vuosiluokilta oppilaskunnan hallitukseen. Oppilaskunnan hallitus ideoi ja toteuttaa erilaisia tapahtumia koululla sekä muun muassa on mukana koulun kehittämis- ja suunnittelutyössä.

4.2.7 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Tainionmäen koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä.
(LINKKI LIITTEESEEN)

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Tässä luvussa kuvattujen opetuksen järjestämistapojen lisäksi Tainiomäen koululla tuetaan eri tavoin perusopetuksen oppimäärän suorittamista.

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada tukea ja ohjausta oppimiseensa ja koulunkäyntiinsä heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki vahvistaa oppilaan perustaitoja ja ehkäisee vaikeuksien syntymistä. Tuen avulla oppilas voi saavuttaa omat oppimistavoitteensa.

Kasvun ja oppimisen tuki perustuu toimivaan kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön.

5.4.1 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Kivijärvellä ei toistaiseksi järjestetä toiminta-alueittain järjestettävää opetusta.

5.4.2 Joustava perusopetus

Kivijärvellä ei toistaiseksi järjestetä joustavaa perusopetusta.

5.4.3 Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Tavoitekokonaisuuksien suunnittelussa huomioidaan yksilön vahvuudet ja tuen tarve. Tavoitekokonaisuuksien muodostamisessa noudatetaan lähtökohtaisesti valtakunnallisen opetussuunnitelman ohjeita ja oppimääriä. Oppilas, joka opiskelee rajattujen oppimäärien mukaisesti, voi edetä opinnoissaan myös tavoitekokonaisuuksittain.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain mahdollistaa jouston opintoihin käytettävissä olevan ajan suhteen silloin, kun luokan kertaamisesta ei katsota olevan hyötyä.

Opinnoissa tavoitekokonaisuuksittain etenemisen tarvetta arvioitaessa järjestetään tapaaminen, johon osallistuvat oppilas, huoltaja, luokanopettaja tai luokanvalvoja sekä erityisopettaja tai oppilaanohjaaja. Tarvittaessa tapaamiseen osallistuu myös muita oppilasta opettavia opettajia, opiskeluhuollon henkilöstöä sekä koulun ulkopuolisten verkostojen toimijoita. Arvioinnin pohjaksi pyydetään tarvittaessa myös muilta oppilasta opettavilta opettajilta tietoa oppilaan edistymisestä opinnoissa ja koulunkäynnissä.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisen tarpeen arviointi kirjataan suunnitelmaan, jossa kuvataan mitä opintoja on suoritettu, mitä on suorittamatta sekä päätetään vastuuopettaja ja oppiaineet. Arvioinnin pohjalta rehtori tekee hallintopäätöksen perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Suunnitelman toteutumisen seuraamisesta ja arvioinnista vastaa suunnitelmaan kirjattu vastuuopettaja. Suunnitelman arviointi toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa.

5.4.5 Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokkaopetus järjestetään niin, että oppilaan oman vuosiluokan mukaista viikkotuntimäärää noudatetaan. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltävien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä.

Oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään.

5.4.6 Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Etäyhteyksien käytöllä voidaan yhdistää oppilaiden opetukselliset oikeudet, oppimisen tavoitteet ja toteuttamistavat omasta sijainnista riippumatta. Opetuksen tavoitteet noudattavat opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita. Opetus voi perustua esimerkiksi yhteisiin sisältöihin eri oppiaineissa tai yhden oppiaineen opetusta kokonaisuudessaan.

Etäyhteyksien käytöllä oppimista voidaan myös eriyttää tai eheyttää. Eriyttämisellä voidaan tukea oppimista myös yli oppiainetavoitteiden. Opetusryhmällä on opetuksesta ja arvioinnista vastaava opettaja tai opettajia sekä tarvittavia ohjaukseen ja tukeen käytettäviä henkilöitä.

Etäyhteyksien käyttö mahdollistaa oppimisympäristöjen laajentamisen erilaisten yhteistyökumppaneiden, esimerkiksi valtakunnallisen tai kansainvälisen yhteistyön toteuttamisen sidosryhmien kanssa.

5.4.7 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun käytänteet ja yhteistyö

Kukkulan koulu tarjoaa lakisääteisiä konsultatiivisia sairaalaopetuspalveluita Keski-Suomen hyvinvointialueella.

Oppilaan oma koulu tekee pyynnön konsultatiiviseen sairaalaopetuspalveluun Kukkulan koulun verkkosivuilla olevan prosessikuvauksen mukaisesti. Myös oppilaan huoltaja voi pyytää omaa koulua aloittamaan konsultaatioprosessin. Konsultaatiopyynnön voi tehdä myös hoitava taho, sosiaalitoimi tai muu viranomainen lähettämällä kirjallisen vapaamuotoisen konsultaatiopyynnön konsultoivalle erityisopettajalle.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu kohdistuu oman koulun tukitoimien ja verkostoyhteistyön vahvistamiseen. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu voi olla koulutilanteen havainnointia, ammatillista keskustelua, puhelinkonsultaatiota ja neuvotteluihin osallistumista paikan päällä tai etäyhteyksin, oppilaan ja huoltajan kanssa keskustelua. Ohjaus voi kohdistua opettamiseen, oppilaalle suunnattuihin tukitoimiin ja opetusjärjestelyihin sekä koulun toimintakulttuurin vahvistamiseen.

Sairaalaopetuksen käytänteet ja yhteistyö

Kukkulan koulu on sairaalakoulu, jonka oppilaat ovat hoitosuhteessa erikoissairaanhoidon. Kukkulan koulu vastaa Keski-Suomen hyvinvointialueen lasten- ja nuorisopsykiatrian osastojen (sekä sairaalan muiden osastojen) hoitajaksojen aikana peruskouluikäisten oppilaiden opetuksesta. Osastolla olevien oppilaiden opetukseen osallistuminen suunnitellaan yhdessä osastojen henkilökunnan kanssa oppilaan vointi ja kokonaistilanne huomioiden. Sairaalaopetusjakson aikana Kukkulan koulun henkilökunta tekee mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä oman koulun kanssa ja tutustuu oppilaan tilanteeseen.

Kukkulan koulu tarjoaa erikoissairaanhoidon avohoidossa oleville oppilaille tukijaksoja, jotka on tarkoitettu 1.-9. luokan oppilaille, joiden opetuksen järjestäminen omassa lähikoulussa lain puitteissa ei ole oppilaan edun mukaista vahvoista tukitoimista huolimatta. Konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun tulee toteutua ennen tukijaksolle hakemista. Oma koulu tekee

tukijaksohakemuksen yhteistyössä huoltajien kanssa. Hakuprosessi on kuvattu tarkemmin Kukkulan koulun kotisivuilla. Oppilas säilyy hallinnollisesti lähettävän koulun oppilaana ja oppilas kirjataan tilastointipäivänä kotikuntansa koulun oppilaaksi. Tukijaksot ovat lähtökohtaisesti lukukauden mittaisia. Tukijakson aikana tehdään monialaista yhteistyötä oman koulun ja verkoston kanssa sekä suunnitellaan jakson jälkeinen palaaminen omaan kouluun.

Tukijaksopaikka edellyttää säännöllistä koulunkäyntiä ja jaksolle asetettuihin tavoitteisiin sitoutumista. Mikäli oppilas ei tukitoimista huolimatta sitoudu tavoitteisiin tai käy sairaalakoulua säännöllisesti, voidaan jakso keskeyttää, jolloin oppilas jatkaa opiskelua omassa koulussaan. Kukkulan koulu vastaa tukijaksolla opiskelevien oppilaiden opetuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Kukkulan koulussa annetaan lukuvuosiarviointi 1.-8. -luokkalaisille. Päättöarviointi tehdään yhdessä oppilaan oman koulun opettajien kanssa ja päättötodistus annetaan oppilaan omasta koulusta.

Tukijakson aikana opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut toteutuvat Kukkulan koulussa, mutta terveydenhoitajan palvelut toteutuvat pääsääntöisesti oppilaan omassa koulussa. Opiskeluhoolto pohjautuu opiskeluhooltosuunnitelmaan, jossa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen, oppilaskohtaisen tuen järjestäminen sekä oppilaiden, heidän huoltajiensa ja yhteistyötahojen kanssa tehtävä yhteistyö.

5.4.8 Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Oppilas voi osoittaa aikaisempaa osaamista esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän päättämällä muulla tavalla. Oppilaalle, joka on muutoin kuin tilapäisesti vapautettu jonkin aineen opiskelusta, tulee järjestää vastaavasti muuta opetusta tai ohjattua toimintaa. Oppiaineesta vapauttaminen tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille tulee selvittää näiden toimenpiteiden vaikutukset jatko-opintoihin hakeutumiseen.

Oppimäärän rajaaminen on ensisijainen toimenpide ennen oppilaan vapauttamista oppimäärän suorittamisesta. Vapauttamiseen oppimäärän opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja se perustuu jokaisen oppilaan kohdalla yksilölliseen harkintaan. Varhennetun oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden oppiaineiden opiskelusta vapauttamisessa toimitaan samalla tavalla kuin muidenkin osalta.

5.4.9 Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan siirtyessä suorittamaan opintojaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun, valtion oppilaitokseen tai koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa tai vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa järjestettävään perusopetukseen, noudatetaan perusopetuksen käytänteitä.

Oppivelvollisen siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

Rehtorilla ja oppivelvollisen opetukseen osallistuvalla opettajalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot. Rehtorin vastuulla on, että kouluun siirtyvän oppilaan osalta selvitetään opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja suunnitellaan tarvittava yhteistyö ja oppilaan tukeminen. Rehtorin vastuulla on, että koulusta lähtevän oppilaan osalta opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot kootaan ja toimitetaan vastaanottavan oppilaitoksen rehtorille. Lähtevälle

oppilaalle annetaan erotodistus liitteineen. Siirtymävaiheessa tehdään yhteistyötä oppilaan ja huoltajien kanssa.

10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

10.4 Maahanmuuttotaustaiset oppilaat

Perusopetuksessa huomioidaan koulujen näkyvä ja näkymätön monikielisyys. Oppilaan monikielisyyttä ja oman äidinkielen tai muun kotikielten oppimista tuetaan sekä oppilasta kannustetaan osallistumaan oman äidinkielen opetukseen. Oppilas voi käyttää tarvittaessa omaa äidinkieltään tai muita kieliään oppimisen välineenä. Oppilasta tuetaan kasvussa toimivaan kaksikielisyteen ja monikielisyteen.

Oppilaan oppimisen tueksi laaditaan tarvittaessa suunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan keskeisiltä osin oppilaan monikielellisyyttä ja vahvuuksia, joille opetusta rakennetaan, tavoitteet, joihin opetuksella pyritään sekä niitä tukevat toimenpiteet ja pedagogiset ratkaisut sekä niistä vastaavat opettajat.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää opiskellaan siihen asti, kunnes oppilaan suomen kielen taito on kokonaisuutena riittävä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Siirtyminen oppimäärästä toiseen perustuu opettajan arvioon, jossa huomioidaan oppilaan kielitaidon kehitys, oppimisedellytykset sekä suoriutuminen eri oppiaineissa. Tavoitteena on varmistaa, että oppilaalla on siirtymävaiheessa riittävät kielelliset valmiudet opiskella suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti ja edetä opinnoissaan yhdenvertaisesti.

Oppilaan valmiuksia ja edellytyksiä siirtymisestä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuuteen arvioivat suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opettaja ja suomen kieli ja kirjallisuuden opettaja yhdessä. Kouluyhteisössä tuetaan maahanmuuttotaustaisten oppilaiden monikielisyyttä sekä oman äidinkielen ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Huoltajille tiedotetaan oman äidinkielen oppimisen merkityksestä oppilaan kokonaisvaltaiselle kehitykselle. Koulun toiminnassa huomioidaan eri kieli- ja kulttuuritaustat arvostavasti opetuksessa sekä kouluyhteisön yhteisissä tilaisuuksissa. Yhteistyö huoltajien kanssa on vuorovaikutteista, ja tarvittaessa käytetään tulkkauspalveluja.

Oppimisen tuki

Mikäli oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärää, huomioidaan tämä muiden oppiaineiden sisältöjen eriyttämisessä.

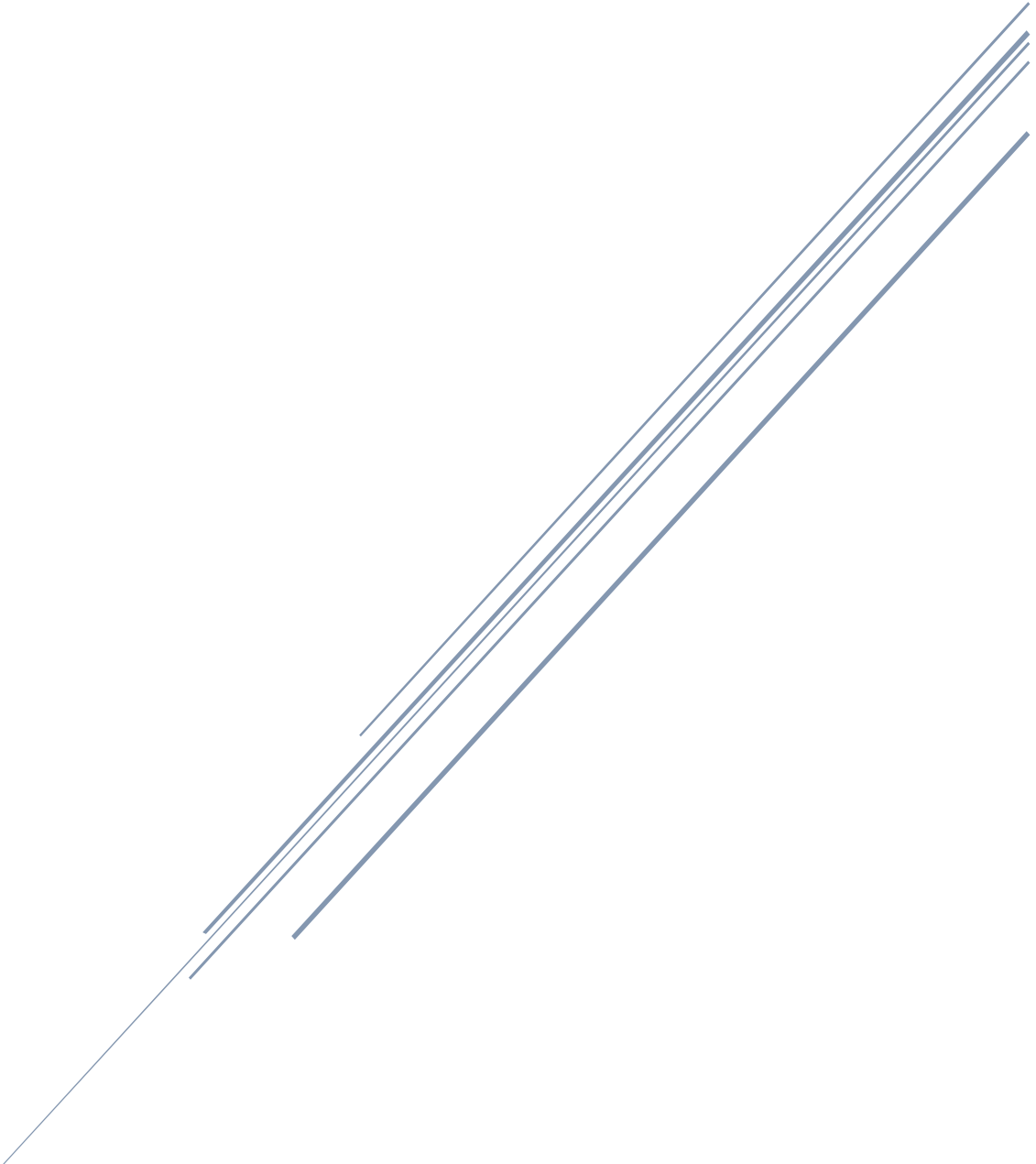
Perusopetuksen päättövaiheessa maahan tullut oppilas (luokat 8-9) voidaan vapauttaa tarvittaessa toisen kotimaisen kielen opiskelusta; Oppimäärän vuosiviikkotuntimäärä korvataan tällöin englannin tai suomi toisena kielenä opetuksella. Oppilasta tuetaan antamalla kielellisesti tuettua opetusta sekä, mahdollisuuksien mukaan, tarvittaessa tukiovetusta oppilaan omalla äidinkielellä.

Arviointi

Mikäli oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärää, huomioidaan tämä myös muiden oppiaineiden sisältöjen arvioinnissa. Oppilas, jonka väestörekisterissä oleva äidinkieli on muu kuin suomi, voidaan arvioida luokilla 1-8 sanallisesti. Perusopetuksen päättötodistuksessa arviointi on numeerinen.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevän opetuksen oppilaaseen sovelletaan, mitä perusopetusasetuksessa 11§3 sanotaan. Oppilas, joka opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää 9. luokalla, arvioidaan päättöarvioinnissa S2-kriteereiden mukaisesti (koskee myös oppilaita, joilla on suomi merkitty väestötietojärjestelmän mukaiseksi äidinkieleksi).

TAINIONMÄEN KOULUN OHJAUSSUUNNITELMA

Sisällys

Johdanto.....	2
1 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat	2
2 Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako	3
3 Oppilaanohjauksen yhteistyöverkosto	9
4 Ohjausyhteistyö kodin ja työelämän kanssa	10
5 Oppilaanohjaus vuosiluokilla 0–9	11
Ohjaus vuosiluokilla 0–2	11
Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 0–2	11
Nivelvaihe siirryttäessä ensimmäiselle vuosiluokalle	11
Koululaiseksi kasvaminen	11
Nivelvaihe siirryttäessä 3. vuosiluokalle	12
Ohjaus vuosiluokilla 3–6	12
Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 3–6	12
Oppilaana ja oppijana kehittyminen	12
Nivelvaihe siirryttäessä kuudennelle luokalle ja aineenopetusjärjestelmään	13
Ohjaus vuosiluokilla 7–9	13
Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 7–9	13
Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle	13
Valinnat ja tulevaisuus.....	13
Nivelvaihe toiselle asteelle siirryttäessä	14
Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7–9	14
7. luokka	14
8. luokka	14
9. luokka	15
6 Tehostettu oppilaanohjaus Tainionmäen koulussa	15
Tehostetun oppilaanohjauksen tarpeen arviointi	15
Tehostamisen toimeenpano.....	16
Jatko-opintosuunnitelma	17
7 Tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	17
LIITE 1 Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen prosessin eteneminen	18

Johdanto

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako ja monialaiset yhteistyöverkostot. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun välinen ohjausyhteistyö, työelämäyhteistyö ja työelämään tutustumisen (TET) järjestelyt sekä nivelvaiheet, oppilaanohjauksen tehtävät ja sisällöt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain.

Oppilaiden opintojen sujuvuutta erityisesti nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien ja opinto-ohjaajan välisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

1 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

Ohjaus on jatkuvaa tavoitteellista toimintaa oppilaan oppimisen, kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Ohjauksen avulla pyritään edistämään oppilaan opiskeluvalmiuksia ja sosiaalista kypsymistä sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään.

Oppilaanohjaus koulussa on osa elinikäiseen oppimiseen liittyvää ohjausta. Ohjauksen tarkoituksena on itsetuntemuksen ja työmarkkinatuntemuksen lisääminen, ohjata tulevaisuuden suunnittelussa, asettamaan mielekkäitä tavoitteita ja tekemään koulutukseen, urapolkuun, vapaa-aikaan sekä omaan toimeentuloon liittyviä päätöksiä.

Ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja erityisesti opiskelun nivelvaiheissa. Ohjaustyö on luottamuksellista ja ohjauksessa on aina huomioitava oppilaan ikä.

Jokaisella oppilaalla on oikeus riittävään ohjaukseen. Oppilas arvioi omaa oppimistaan ja toimintaansa ohjauksessa. Ohjauksen tavoitteena on edistää opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista. Ohjauksen avulla tuetaan oppilasta tekemään elämään, koulutukseen ja uranvalintoihin liittyviä päätöksiä. Ohjauksen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä.

Vuosiluokilla 1–6 ohjaus toteutuu osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksen tavoitteet ovat ennen kaikkea oppimisen ja opiskelun ohjauksessa. Huoltajien kanssa yhteistyössä toimiminen on tärkeää.

Opinto-ohjaajalla on päävastuu oppilaanohjauksesta vuosiluokilla 7–9. Aineenopettajat osallistuvat ohjaustyöhön oman oppiaineensa sisältöjen kautta. Koulun koko henkilökunta osallistuu oppilaiden ohjaukseen.

Vuosiluokilla 7–9 jatketaan kasvun ja kehityksen tukemista. Luokanvalvoja vastaa omasta luokastaan ja yhteistyöstä huoltajien kanssa vuosiluokkien 7–9 aikana. Jatkokoulutus suunnitelmat ja niihin liittyvä pohdinta lisääntyvät vuosiluokilla 8–9. Yhdeksännellä luokalla toiselle asteelle siirtymistä pohditaan oppilaiden ja tarpeen vaatiessa myös huoltajien kanssa.

Jos oppilas tarvitsee tukea hakeutuessaan jatko-opintoihin, hänellä on oikeus saada tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen tarpeen taustalla voi olla esimerkiksi oppimaan oppimisen haasteet, oppilaan terveydentila, sosiaaliset syyt, runsaat poissaolot, koulun vaihto, vieraskielisyys tai oppilaan oma kokemus ohjauksen tarpeesta. Mikään yksittäinen tekijä ei kuitenkaan suoraan määritä sitä, kuka tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta tulee saamaan. Opinto-ohjaaja arvioi tilanteen aina oppilaskohtaisesti yhteistyössä koulun eri toimijoiden kanssa. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus voi olla esimerkiksi henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta, tiivistä yhteistyötä huoltajien kanssa sekä tehostettua työelämään tai koulutuksiin tutustumista.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjaus toteutuu oppitunneilla, pienryhmäohjauksena ja henkilökohtaisena ohjauksena. Ohjauksessa tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa järjestämällä esimerkiksi vierailuja, tutustumiskäyntejä, asiantuntijoiden luentoja ja esityksiä. Työelämään tutustumisen (TET) jaksot kuuluvat myös ohjaukseen. TET-jaksot toteutetaan vuosiluokilla 7–9.

2 Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako

Kaikki ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja erityisesti opiskelun nivelvaiheissa. Oppilasta aiemmin opettanut opettaja ja mahdollisesti erityisopettaja huolehtivat yhdessä koulunkäynnin järjestämisen kannalta oleellisesta tiedonsiirrosta seuraavalle opettajalle. Yhdessä oppilaanohjaaja ja erityisopettaja huolehtivat niveltiedon välittämisestä siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle. Opinto-ohjaaja seuraa myös päättöluokkalaisten sijoittumista ja opiskelun aloittamista toisen asteen oppilaitoksissa. Lisäksi opinto-ohjaaja toimii Valpas-ohjaajana toisen asteen opinnot keskeyttäneille ja ilman opiskelupaikkaa jääneille kunnassa kirjoilla oleville alle 18-vuotiaille nuorille. Tässä työssä on mukana myös etsivänuorisotyöntekijä.

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata oppilasta eri oppiaineiden opiskelussa, auttaa oppilasta kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan. Näin ennaltaehkäistään opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Tarvittaessa ohjaustyöhön osallistuvat myös koulunkäynnin ohjaajat, opiskeluhuollon psykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja ja koulun nuorisotyöntekijä. Erityisopettaja on myös oppilaanohjauksen tukena.

Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako:

REHTORI

- Tekee opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät päätökset.
- Ohjauksen koordinointi ja päävastuu ohjauksen toteutumisesta
- Vastaa koulun tiedottamisesta ja toiminnasta
- Vastaa koulun työrauhasta ja turvallisuudesta
- Resursointi, rekrytointi ja suunnittelu
- Hallinnolliset oppilaskohtaisia tukitoimia ja oppimäärän rajaamista koskevat päätökset
- Valinnaisaineryhmien muodostaminen, työjärjestykset

- Osallistuu tarvittaessa oppilaiden/kodin ja koulun välisiin palavereihin
- Verkostoyhteistyö
- Tiedottaa koulun yhteisistä asioista huoltajille
- Koordinoi ja kehittää koulun opiskeluhoitotyötä
- WILMA – merkinnät ja yhteydenpito

LUOKANOPETTAJA

- Päivittäinen lähiohjaus ja kasvun tukeminen
- Ohjaa oppilasta arkirutiineissa, taitojen kehittämisessä, vastuunotossa sekä opiskelutekniikan kehittämisessä
- Tiedottaa lukukauden alkaessa oppilaita ja huoltajia oppiaineiden tavoitteista, sisällöistä ja arvioinnista.
- Seuraa oppilaan opiskelun etenemistä.
- Seuraa ja tiedottaa oppilaan poissaoloista sekä puuttuu niihin poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti.
- Luokan ohjaus: arkirutiinit, arvot, yhteistyö muiden kanssa ja järjestyssäännöt
- Pyrkii eriarvoisuuden purkamiseen
- Lisää oppilaiden ilmastotietoisuutta
- Tekee yhteistyötä huoltajien kanssa
- Antaa tarvittaessa tukiopetusta
- Yhteistyö erityisopettajan ja koulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa
- Käynnistää tarvittaessa yksilökohtaiset tukitoimet.
- Osallistuu tuen suunnitelmien laadintaan.
- Tarvittaessa verkostoyhteistyö (perheneuvola/sosiaalitoimi)
- Mahdolliset arviointi- ja nivelvaihekeskustelut
- Vanhempainillat
- Tiedottaminen
- WILMA- merkinnät ja yhteydenpito

LUOKANVALVOJA

- Päivittäinen lähiohjaus ja kasvun tukeminen.
- Koulutyöhön perehdyttäminen
- Opiskelutaitojen opettaminen
- Henkilökohtainen ohjaus oppimisessa ja käyttäytymisessä
- Luokan ohjaus: ryhmäytyminen, yhteistyö ja luokan sisällä ja järjestyssäännöt
- Pyrkii eriarvoisuuden purkamiseen.
- Lisää oppilaiden ilmastotietoisuutta.
- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Mahdolliset arviointi- ja nivelvaihekeskustelut
- Käytösongelmien seuranta ja asian eteenpäin vienti
- Seuraa ja tiedottaa oppilaan poissaoloista sekä puuttuu niihin poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti.

- Havaitsee, puuttuu ja ohjaa tarvittaessa opiskeluhoitoryhmään
- Käynnistää tarvittaessa yksilökohtaiset tukitoimet
- Osallistuu tuen suunnitelmien laadintaan
- Yhteistyö aineenopettajien, erityisopettajan sekä koulun opiskeluhoitohenkilöstön kanssa
- Mahdollinen verkostoyhteistyö
- Vanhempainillat
- Tiedottaminen
- WILMA- merkinnät ja yhteydenpito

OPINTO-OHJAAJA

- Tukee oppilaan siirtymistä yläkoulun oppimisympäristöihin ja työskentelytapoihin.
- Ohjaa oppilaita kehittämään oppimaan oppimisen taitoja ja opiskeluvalmiuksia.
- Vahvistaa oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta.
- Ohjaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan.
- Lisää oppilaiden ilmastotietoisuutta.
- Selkeyttää peruskoulun oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämän kannalta.
- Seuraa oppilaiden (vuosiluokat 7–9) opintojen etenemistä.
- Huolehtii henkilökohtaisesta ohjauksesta ja pienryhmäohjauksesta.
- Huolehtii tarvittaessa tehostetusta henkilökohtaisesta ohjauksesta.
- Huolehtii valinnaisaineiden valinnoista.
- Ohjaa oppilaita toisen asteen opintoihin.
- Ohjaa oppilaita tulevaisuuden työelämään, työtehtäviin ja yrittäjyyteen.
- Pyrkii ohjauksessa eriarvoisuuden purkamiseen sekä vauhdittaa omalta osaltaan ennakkoluulottomia ja hyvinvointia edistäviä tulevaisuuden valintoja.
- Ohjaa digitaalisiin palveluihin.
- Edistää omalta osaltaan kansainvälistymistä.
- Yhteistyö opettajien, erityisopettajan ja koulun opiskeluhoitohenkilöstön kanssa.
- Ohjaa oppilaita työnhakuun, huolehtii oppilaiden TET-sopimuksista ja yhteistyöstä työelämän edustajien kanssa.
- TET-käytäntöjen kehittäminen
- Osallistuu opiskeluhoitotyöhön ja sen toiminnan kehittämiseen.
- Osallistuu niveltietopalaveriin.
- Jälkiohjaustyö: ohjaa ilman opiskelupaikkaa jääneet oppilaat täydennyspöytätyöhön.
- Valpas-tehtävä: kunnan alle 18-vuotiaiden oppivelvollisten (ei opiskelupaikkaa eikä tutkintoa) ohjaaminen
- WILMA-merkinnät ja yhteydenpito

AINEENOPETTAJA

- Tiedottaa lukukauden alkaessa oppilaita ja huoltajia oppiaineiden tavoitteista, sisällöistä ja arvioinnista.
- Seuraa oppilaiden etenemistä oman oppiaineen opinnoissa.
- Ohjaa oppilaita opiskelussa, oppimisessa ja sopivien opiskelustrategioiden löytämisessä.
- Pyrkii eriarvoisuuden purkamiseen.
- Lisää oppilaiden ilmastotietoisuutta.
- Edistää omalta osaltaan kansainvälistymistä.
- Tukee myönteisen asenteen ja motivaation ylläpitämistä oppimisessa.
- Tukee oppilasta tavoitteiden asettamisessa ja tavoitteiden saavuttamisen arvioinnissa.
- Tiedottaa luokanopettajaa/luokanvalvojaa oppilaiden edistymisestä ja käynnistää tarvittaessa yksilökohtaiset tukitoimet oman oppiaineensa osalta.
- Auttaa tuen tarpeessa olevia oppilaita (tukiopetus, oppimisen tuki tunnilla) yhteistyössä erityisopettajan ja muun koulun henkilöstön kanssa.
- Selkeyttää opiskeltavan oppiaineen merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta.
- WILMA- merkinnät ja yhteydenpito.

ERITYISOPETTAJA

- Kartoittaa, auttaa ja tiedottaa oppilaiden tuen tarpeesta.
- Tukea tarvitsevien oppilaiden lähiohjaus ja kasvun tukeminen
- Auttaa tuen tarpeessa olevia oppilaita (yksilökohtainen tuki, tuki tunneilla) yhteistyössä opettajien ja muun koulun henkilöstön kanssa.
- Tukee myönteisen asenteen ja motivaation ylläpitämistä oppimisessa.
- Tukee oppilasta tavoitteiden asettamisessa ja tavoitteiden saavuttamisen arvioinnissa.
- Ohjaa oppilaita opiskelussa, oppimisessa ja sopivien opiskelustrategioiden löytämisessä.
- Pyrkii eriarvoisuuden purkamiseen.
- Tekee yhteistyötä yksilöllistä tukea tarvitsevien oppilaiden huoltajien kanssa
- Tekee yhteistyötä opettajien ja koulun opiskeluhuoltoryhmän kanssa
- Osallistuu tukea tarvitsevien oppilaiden palaveriin.
- Sopii erityisopetusresurssien käytöstä yhdessä rehtorin kanssa.
- Ohjaa yksilöllistä tukea tarvitsevien oppilaiden hakeutumista jatko-opintoihin ja huolehtii tiedonsiirrosta nivelvaiheissa yhdessä oppilaanohjaajan kanssa
- Huolehtii yksilöllistä tukea tarvitsevien oppilaiden tiedonsiirrosta opettajan vaihtuessa.
- Tiedottaa koulun erityisopetukseen liittyvistä käytänteistä.
- WILMA- merkinnät ja yhteydenpito.

YHTEISÖLLINEN JA YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

- Tukee oppilasta kokonaisvaltaisesti tarpeen mukaisesti.

OPIKELUHUOLLON PSYKOLOGI

- Oppilaiden psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen.
- Oppilaiden tapaaminen tarvittaessa sekä yksilökäynnit että oppilaiden monialaisiin asiantuntijaryhmiin osallistuminen.
- Tutkii ja arvioi oppilaiden oppimisvalmiuksia tarvittaessa
- Ohjaa jatkotutkimuksiin ja –hoitoon
- Toimii yhteistyössä opettajien, sosiaalitoimen ja terveydenhuollon kanssa.
- Opettajien konsultointi
- Huolehtii tarvittaessa lausunnoista ja tiedonsiirrosta nivelvaiheessa
- Osallistuu opiskeluhuoltotyöhön ja sen kehittämiseen.

KURAATTORI

- Edistää oppilaiden psyykkistä hyvinvointia ja yhteistyötä
- Tapaa oppilaita tarvittaessa.
- Ohjaa oppilasta tarvittaessa eteenpäin.
- Huolehtii palveluohjauksesta
- Verkostotyö
- Konsultoi opettajia ja huoltajia
- Osallistuu opiskeluhuoltotyöhön ja sen kehittämiseen
- Arvioi nuoren ja perheen tilannetta ja tukee heitä.

KOULUNKÄYNNINOHJAAJA

- Ohjaa, avustaa ja tukee oppilasta jokapäiväisessä koulutyössä opettajan ohjeiden ja oppilaan tarpeiden mukaisesti

KOULUN NUORISOTYÖNTEKIJÄ

- Huolehtii oppilaiden hyvinvoinnista koulussa.
- Toimii yhteistyössä opetushenkilökunnan, oppilaan ja huoltajien kanssa.

KOULUTERVEYDENHOITAJA

- Tukee oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Antaa terveystietoa ja -kasvatusta
- Tekee oppilaiden terveystarkastukset.
- Tekee yhteistyötä luokanvalvojien ja terveystiedon opettajan kanssa.
- Yhteistyö vanhempien kanssa
- Verkostoyhteistyö
- Osallistuu tarvittaessa oppilaspalaveriin.
- Toimii yhteistyössä koululääkärin kanssa.
- Osallistuu opiskeluhoitoon ja sen kehittämiseen.

TOIMISTOSIHTTEERI

- Huolehtii hallintojärjestelmästä, Primus /Kurre, Koski
- Vastaa oppilaiden arvosanojen siirrosta Koskeen

ETSIVÄ-NUORISOTYÖNTEKIJÄ

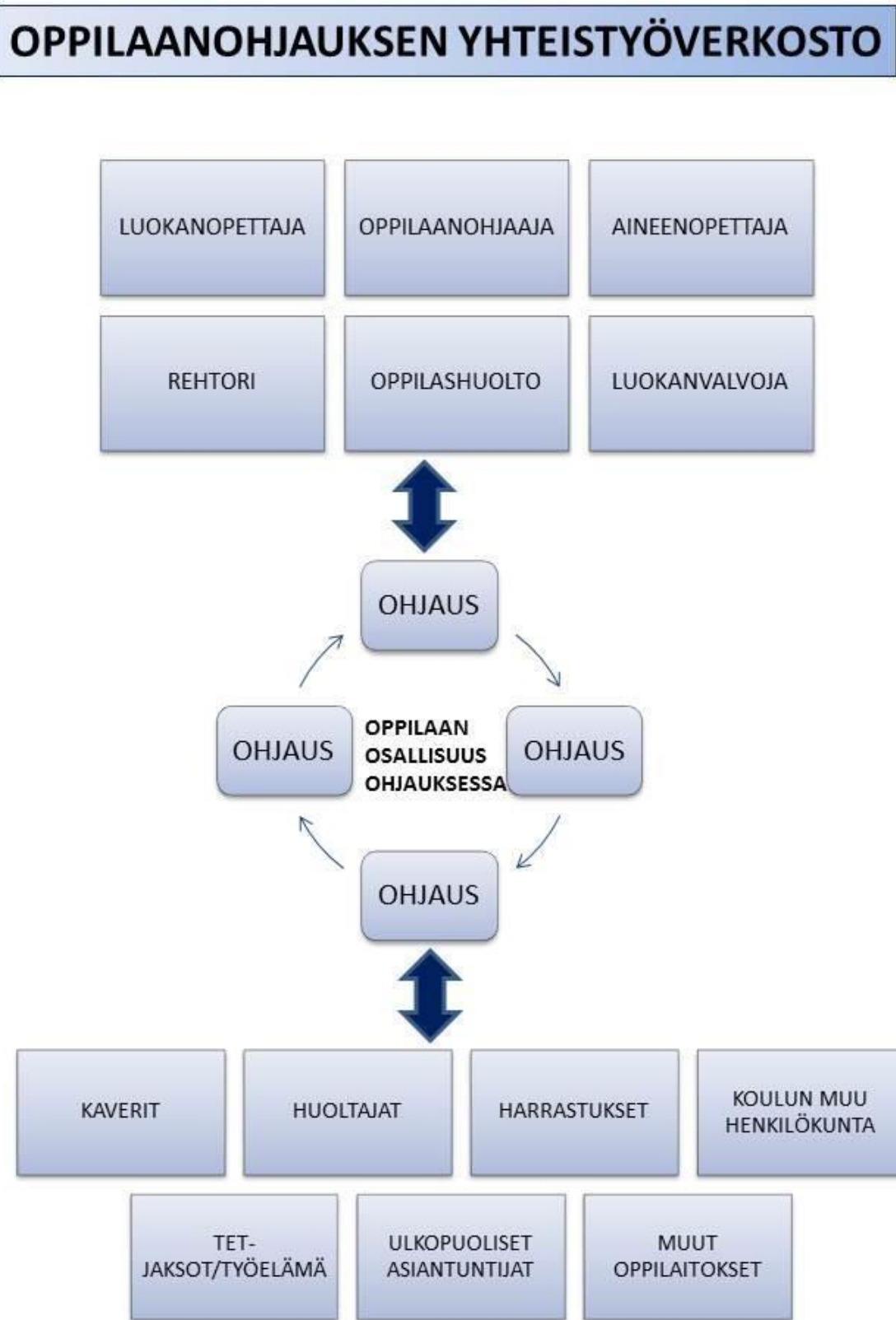
- Auttaa ja tukee nuorta sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille
- Auttaa nuorta nivelvaiheessa ja toiselle asteelle siirtymisessä ja on mukana nuoren ohjausprosessissa tarvittaessa.
- Auttaa tarvittaessa esim. virastoasioissa, opiskelussa tai työhaussa tai muihin palveluihin pääsyssä, raha-asioissa tai asumisessa, harrastus- ja kaverisuhteissa, mielenhyvinvoinnin ja päihteiden käytön hallinnassa.

KOULUN OPPILASKUNTA

- Edustaa koko koulun oppilaita
- Vaikuttaa ja ottaa kantaa koulun asioihin ja pyrkii lisäämään oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia

3 Oppilaanohjauksen yhteistyöverkosto

Oppilaanohjaus toteutetaan laajana yhteistyönä. Oppilaan oma osallisuus on tärkeää. Ohjausta suunnitellaan kunkin oppilaan omien tarpeiden ja taitojen mukaisesti.

4 Ohjausyhteistyö kodin ja työelämän kanssa

Huoltajilla on ensisijaisesti vastuu lapsen kasvatuksesta ja siitä, että oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa. Koulu tukee kodin kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta koulu yhteisön jäsenenä.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämistä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyö edellyttää koulun henkilöstön aktiivisuutta ja aloitteellisuutta sekä keskustelua ja tiedottamista huoltajan, opettajan ja oppilaan oikeuksista sekä velvollisuuksista. Yhteistyön lähtökohtana on eri osapuolien keskinäinen kunnioitus. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yksilölliset tarpeet sekä perheen kieli- ja kulttuuritausta.

Perusopetuksen alussa luodaan pohja kodin ja koulun väliselle yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Näin tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään opiskeluun liittyviä valintoja ja näkemään niiden merkitys koulunkäyntiin. Yhteistyötä tehdään esim. henkilökohtaisia tapaamisia järjestämällä. Koulun Wilmaa käytetään monipuolisesti esim. oppilaan opintomenestyksen ja poissaolojen seurantaan sekä muuhun yhteydenpitoon.

Yhteistyö huoltajien kanssa jatkuu koko kouluajan. Yhteistyön yhtenä tavoitteena on myös vahvistaa oppilaan vastuullisuutta ja itsenäisyyttä kohti toiselle asteelle siirtymistä. Huoltajalla on mahdollisuus tavata oppilaanohjaajaa erityisesti oppilaan siirtyessä toiselle asteelle.

Työelämäyhteistyö lisää työelämä tietoisuutta sekä vuorovaikutusta lähiympäristön kanssa. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin ja ammatteihin sekä mahdollisesti yrittäjyyteen. Työelämään tutustumista järjestetään vuosiluokille 7–9. Seitsemännellä vuosiluokalla oppilaat tutustuvat työelämään yhden päivän ajan. Kahdeksannella ja yhdeksännellä vuosiluokalla TET-jaksot ovat viikon pituisia ja yhteensä työelämään tutustumisen jaksoja on kolme.

Tavoitteena on, että oppilas tutustuu vuosiluokkien 7–9 aikana eri alojen työtehtäviin, joista hän on kiinnostunut, ja joille aloille hän mahdollisesti aikoo hakeutua peruskoulun tai toisen asteen jälkeen. Oppilas harjoittelee TET-jakson aikana työelämän sääntöjä. TET-paikan hankkiminen mahdollisimman itsenäisesti tukee oppilaan omatoimista toimintaa ja yrittämistä. Oppilaan oma aktiivisuus paikan hankkimisessa on siis tärkeää. Samalla oppilas harjoittelee työnhakua. Yhteiset vierailut oppilaitoksissa ja eri alojen edustajien vierailut koululla vahvistavat työelämäyhteyksiä.

TET-jaksojen aikataulu ja laajuus kirjataan koulukohtaiseen vuosisuunnitelmaan. Koulun ulkopuolisista TET-jaksoista laaditaan aina TET-sopimus. TET-jaksoihin kuuluu työnantajan palaute ja oppilaan itsearviointi TET-jaksoilta. Oppilaiden, huoltajien ja työnantajien tulee olla tietoisia nuoria koskevasta työeläinsäädännöstä.

5 Oppilaanohjaus vuosiluokilla 0–9

Ohjaus vuosiluokilla 0–2

Ohjaus toteutuu kiinteänä osana koulun muuta toimintaa. Ohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppilaanohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 0–2

Nivelvaihe siirryttäessä ensimmäiselle vuosiluokalle

- Esiopettajan, huoltajien ja luokanopettajan välinen yhteistyö ja tiedonsiirto.
- Tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö.
- Ohjaus kouluvalmiuksien kartoitukseen ja tarvittaessa tukipalveluihin.

Koululaiseksi kasvaminen

- Luokanopettajan, huoltajien ja iltaopettajien välinen tiedonsiirto.
- Luodaan pohja kodin ja koulun väliselle yhteistyölle
- Tutustutaan oppilaiden kanssa koulun toimintatapoihin ja sääntöihin.
- Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmässä.
- Harjoitellaan arkielämän taitoja.
- Harjoitetaan ja ylläpidetään myönteistä asennetta oppimiseen sekä pyritään vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestä oppijana ja ryhmän jäsenenä.
- Harjoitetaan ja kannustetaan oppilasta löytämään omat vahvuutensa.
- Opetellaan itsearviointitaitoja.
- Harjoitetaan oppimaan oppimisen perustaitoja ja -valmiuksia sekä työskentelytaitoja.
- Monipuolisia opetusmenetelmiä käyttämällä tuetaan eri tavoin oppivia oppilaita. • Oppilaalle pyritään tarjoamaan mahdollisuus edetä joustavasti omien taitojensa ja kykyjensä mukaisesti.
- Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa tutustuen oppilaan arki- ja lähiympäristöön.
- Huomioidaan ohjauksessa ja toiminnassa kestävä kehitys.
- Varhaisella puuttumisella ennaltaehkäistään ongelmia.
- Tunnistetaan oppimisvaikeuksia yhdessä erityisopettajan ja muun opetustoimen henkilökunnan kanssa ja etsitään sopivia ryhmä- tai yksilökohtaisia tukimuotoja.
- Tarvittaessa ohjataan oppimisvalmiuksien kartoitukseen ja tukipalveluiden piiriin.
- Mahdolliset yksilökohtaiset tuen asiakirjat tarkistetaan.
- Oppilasta koskeva tiedonsiirto luokanopettajien ja huoltajan välillä siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle.
- Oppilaiden tuen tarpeen kartoitus siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle.
- Yhteistyö erityisopettajan kanssa ja tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö.

Nivelvaihe siirryttäessä 3. vuosiluokalle

- Tiedonsiirto luokanopettajan, mahdollisten aineenopettajien ja huoltajien välillä siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle.
- Yhteistyö erityisopettajan ja mahdollisesti muiden opettajien kanssa sekä tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö.
- Oppilaiden tuen tarpeen huomioiminen nivelvaiheessa.

Ohjaus vuosiluokilla 3–6

Ohjaus toteutuu pääosin eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita muun muassa omien vahvuuksien tunnistamisessa sekä sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittämisessä.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 3–6

Oppilaana ja oppijana kehittyminen

- Koulun toimintatapojen ja sääntöjen kertaaminen.
- Kerrotaan oppilaalle ja huoltajille oppiaineiden ja toiminnan tavoitteet.
- Myönteisen asenteen ja motivaation ylläpitämien oppimiseen.
- Omatoimisuuteen ohjaaminen.
- Tuetaan oppilasta Ooiskelustrategioiden tunnistamisessa ja kehittämisessä
- Ohjataan oppilasta löytämään omat vahvuudet.
- Tuetaan itsetuntemuksen ja itseluottamuksen kehittymistä.
- Vahvistetaan arkielämän taitoja ja myönteistä käytöstä.
- Kehitetään sosiaalisia taitoja ja ryhmässä toimimista
- Tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä.
- Tarjotaan erilaisia ajatusmalleja arvomaailman luomiseen.
- Harjoitellaan erilaisuuden hyväksymistä ryhmissä ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.
- Ohjataan kokeisiin valmistautumista, tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia oman osaamisen näyttämiseen ja harjoitellaan itsearviointitaitoja.
- Tavataan huoltajia vanhempainvarteissa.
- Varhaisella puuttumisella ennaltaehkäistään mahdollisia ongelmia.
- Tunnistetaan oppimisvaikeuksia yhdessä erityisopettajan ja muiden opettajien kanssa sekä järjestetään tarvittaessa yksilö- tai ryhmäkohtaista tukea.
- Ohjataan tarvittaessa oppimisvalmiuksien kartoitukseen ja tukipalveluiden piiriin.
- Tarkistetaan vuosittain yksilökohtaisen tuen asiakirjat.

Nivelvaihe siirryttäessä kuudennelle luokalle ja aineenopetusjärjestelmään

- Tiedonsiirto luokanopettajan ja tulevan luokanvalvojan välillä.
- Tiedonsiirto luokanvalvojan, aineenopettajien ja huoltajien välillä.
- Nivelvaiheessa oppilaat saavat tietoa aineenopetusjärjestelmästä ja siitä mitä se tarkoittaa käytännössä.
- Luokanvalvoja tutustuu keväällä tulevaan valvontaluokkaansa.
- Nivelvaiheessa oppilaat saavat tietoa uusista oppiaineista, työskentelytavoista sekä nuoreksi kasvamisen iloista ja haasteista.
- Oppilaiden tuen tarpeen kartoitus ja tuen järjestelyt siirryttäessä 6. vuosiluokalle.
- Tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö.

Ohjaus vuosiluokilla 7–9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan ohjaaminen toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä opinto-ohjaajan johdolla. Ohjaus on monimuotoista ja siihen osallistuvat koulun henkilökunnan ohella myös muu oppilaan lähiympäristö. Ohjauksen tehtävänä on muun muassa kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Ohjauksessa korostuvat opiskelutaidot, itsetuntemuksen tukeminen, urasuunnittelutaidot, valintojen tekeminen, tulevaisuuden osaamistarpeet, työelämätaidot, yrittäminen ja jatko-opinnot. Ohjauksessa huomioidaan yhteistyö paikallisten yritysten ja toisen asteen yhteistyökumppaneiden kanssa.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 7–9

Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle

- Kodin ja koulun välinen moniammatillinen yhteistyö ja tiedonsiirto.
- Oppilaiden tuen tarpeen kartoitus ja järjestelyt.
- Mahdollisten oppilaskohtaisten tuen asiakirjojen päivitys.
- Oppilaanohjaaja pitää oppitunnin kuudennen luokan keväällä opiskelusta yläluokissa. Oppitunnin aiheena ovat mm. alakoulun ja yläkoulun erot, opiskeltavat aineet, opiskeluun liittyvät vaatimukset, luokanvalvojan rooli, koulussa annettava tuki oppilaalle.
- Luokanvalvoja keskustelee oppilaan ja oppilaan huoltajien kanssa yläkoululaiseksi siirtymisestä. Keskustelun aiheita ovat mm. alakoulun ja yläkoulun erot, opiskeltavat aineet, opiskeluun liittyvät vaatimukset, luokanvalvojan rooli, koulussa annettava tuki oppilaalle.

Valinnat ja tulevaisuus

- Tuetaan oppilaiden kykyä asettaa oppimisen tavoitteita ja ottaa vastuuta opiskelustaan.
- Ohjataan oppilasta löytämään omat vahvuutensa.
- Ohjataan oppilasta rakentamaan tulevaisuuttaan.
- Ohjataan oppilasta huomioimaan toimintansa seuraukset ja vaikutukset ympärillä oleviin ihmisiin ja ympäristöön.

- Ohjataan oppilasta käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.
- Tuetaan oppilasta laajentamaan käsitystään työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä sekä tulevaisuuden osaamistarpeista.
- Tarjotaan tietoa ja tutustumismahdollisuuksia.
- Tuetaan työelämän tietoja ja taitoja yhdistävää osaamista.
- Tuetaan oppilasta itsenäiseen päätöksentekoon.
- Vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta.
- Edistetään opintojen loppuun saattamista.
- Tuetaan oppilaiden siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Nivelvaihe toiselle asteelle siirryttäessä

- Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut oppilaan kanssa, joissa tarvittaessa on mukana myös huoltajat.
- Kodin, koulun ja toisen asteen välinen yhteistyö ja tiedonsiirtoluvat.
- Oppilaiden yksilökohtaisen tuen asiakirjojen tarkistus ja päivitys.
- Toisen asteen koulutukseen tutustuminen.
- Tukea tarvitsevien oppilaiden huomioiminen ja moniammatillinen yhteistyö.
- Yhteishaun tulosten julkaisun jälkeen opiskelupaikkaa vaille oleville tarjotaan jälkiohjausta ja tarvittaessa ohjataan etsivän nuorisotyön palveluihin.
- Varmistetaan, että jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on opiskelupaikka peruskoulun jälkeen.
- Tiedonsiirtopalaverit ja tiedonsiirrot elo-syyskuussa
- Valpas-ohjaus

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

- koulun toimintakulttuuri vuosiluokilla 7–9
- opiskelutaidot ja oppimaan oppimisen taidot
- valinnaisaineet
- mahdollinen henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- yhden päivän työelämään tutustuminen TET

8. luokka

- itsetuntemus: vahvuudet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet
- opiskelutaidot ja oppimaan oppimisen taidot
- tutustuminen koulutukseen Suomessa
- ammatti- ja työelämätietous
- vuorovaikutus- ja viestintätaidot
- työn hakeminen
- henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- 1 viikon työelämään tutustuminen TET

9. luokka

- Suomen koulutusjärjestelmä ja erilaiset mahdollisuudet
- itsetuntemus: kyvyt, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet
- vuorovaikutus- ja viestintätaidot
- työmarkkinatuntemus
- tulevaisuustaidot
- urasuunnittelutaidot: tavoitteiden asettaminen, suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- yhteiskunnan ohjaus-, tieto- ja tukipalvelut
- yhteishaku
- elinikäinen oppiminen, kansainvälisyys
- henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- 2 viikon työelämään tutustuminen TET

6 Tehostettu oppilaanohjaus Tainionmäen koulussa

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista oppilaanohjausta. Oppilas, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeutettu saamaan opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta. (Perusopetuslaki 11 a §.) Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilas saa henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta sekä tehostettua työelämään ja koulutukseen tutustumista. Ohjauksesta laaditaan oppilaalle henkilökohtainen opintosuunnitelma. Tehostettu oppilaanohjaus kohdistetaan vuosiluokille 8 ja 9. (Opetushallitus Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus.)

Tehostetun oppilaanohjauksen tarpeen arviointi

Tehostetun oppilaan ohjauksen tarpeen arvioi opinto-ohjaaja. Tehostetun ohjauksen suunnittelun ja arvioinnin lähtökohdiana on yhteistyö luokanohjaajan ja erityisopettajan kanssa. Oppilaanohjaajan ja opettajan tehtävä on tarjota ohjausta, jos oppilas tarvitsee tukea perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumisessa. Opinto-ohjaaja kartoittaa oman työnsä kautta mahdollisesta tehostetusta oppilaanohjauksesta hyötyviä oppilaita. Kartoitusta voidaan tehdä ryhmä- ja / tai henkilökohtaisessa ohjauksessa, kyselyjen / haastattelujen avulla, arviointikeskusteluissa, jne. Aloite tehostetusta oppilaanohjauksesta voi tulla myös esim. erityisopettajalta, terveydenhoitajalta, vanhemmalta tai oppilaalta itseltään.

Erytisen tärkeää tehostetun ohjauksen tarpeessa olevien oppilaiden tunnistamisessa on tehdä yhteistyötä koulun eri toimijoiden kanssa. Opinto-ohjaaja osallistuu tarpeen mukaan yläkouluiäkäisen oppilaan tukipalaveriin (esim. oppilaskohtainen tuki) ja näin voidaan jo varhaisessa vaiheessa huomioida oppilaan yksilölliset tarpeet (oppiminen, tuen tarve jne.) peruskoulun jälkeisessä koulutuksessa. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa huoltajana kanssa sekä monialaista pedagogista yhteistyötä esim. kuraattorin, psykologin, terveydenhoitajan yms. kanssa.

Nivelvaiheessa yhteistyötä tehdään toisen asteen oppilaitoksen edustajien kanssa.

Tehostetun oppilaanohjauksen tarpeen arvioinnissa oppilaan kohdalla huomioidaan useita tekijöitä. Seuraavat merkit voivat kertoa tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeesta:

- terveydentila
- sosiaaliset syyt
- oppimisen ongelmat
- oppilaskohtainen tuki
- äidinkieli (muu kuin oppilaitoksen opetuskieli)
- kiusatuksi tuleminen
- kaverisuhteet (ei kavereita)
- epävaka kotitilanne
- nuoren huoltaja ei hoida valvontavastuuta tai puuttuu koulunkäyntiin liian paljon
- useat epämääräiset poissaolot
- uupumus
- motivaation puute
- häiritsevä käytös / koulun järjestyssääntöjen jatkuva rikkominen ja lukuisat kurinpitotoimet
- puutteet vastoinikäymisistä selviytymisessä
- epävarmuus tai perfektionismi
- valinnan teon vaikeudet

(Niemi 2022, s. 20.)

Tehostamisen toimeenpano

Opinto-ohjaaja määrittelee, millaisin keinoin tehostettua oppilaanohjausta annetaan. Tehostettu oppilaan ohjaus suunnitellaan aina oppilaan tarpeiden mukaan. Tehostetussa oppilaanohjauksessa oppilas tapaa oppilaanohjaajaa pienryhmäohjauksissa tai henkilökohtaisissa ohjauksissa keskimääräistä useammin.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen toteuttamisen jälkeen laaditaan suunnitelma ohjauksen toteuttamisesta (esimerkki):

1. Ohjaukerta: määritellään lähtötilanne, kartoitetaan vahvuudet, arvot ja tavoitteet.
2. Ohjaukerta: kartoitetaan jatko-opintosuunnitelmat ja suunnitellaan ohjaustoimet.

(Toteutetaan tehostetut ohjaustoimet).

3. Ohjaukerta: arvioidaan jatkosuunnitelmia, vahvuuksien ja koulutustarjonnan yhdistämistä sekä rajataan yhteishakutoiveita.
4. Ohjaukerta.
5. Peruskoulun jälkeisen koulutukseen hakeminen.
6. Hakeutumiselvoituksen ohjaus ja valvonta.

(Opetushallitus, Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus)

Jatko-opintosuunnitelma

Tehostetussa oppilaanohjauksessa olevalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Jatko-opintosuunnitelmassa kuvataan tehostamistoimia ja se suunnitellaan yhdessä oppilaan kanssa. Suunnitelman avulla edistetään yhteistyötä ja nuoren toimijuutta. Kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä pedagogista yhteistyötä tehdään jatko-opintosuunnitelman avulla. (Opetushallitus Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus.)

Jatko-opintosuunnitelma on arkistoitava asiakirja. Pääsääntöisesti jatko-opintosuunnitelman tietoja ei siirretä toiselle asteelle. Toisaalta jatko-opintosuunnitelma voi sisältää opetuksen kannalta tarpeellisia tietoja. Tällöin suunnitelma jaetaan kahteen osaan, joista toinen osa voi sisältää opetuksen järjestäminen kannalta välttämätöntä tietoa. Ensimmäisessä osassa voidaan kertoa esim. nuoren vahvuuksista ja ohjauksen toimeenpanon suunnitelmasta, miten työelämään ja jatkokoulutukseen tutustumista tehostetaan ja miten tuetaan nuoren tavoitteellista toimintaa. Ensimmäistä osaa ei siirretä toiselle asteelle. (Opetushallitus Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus.)

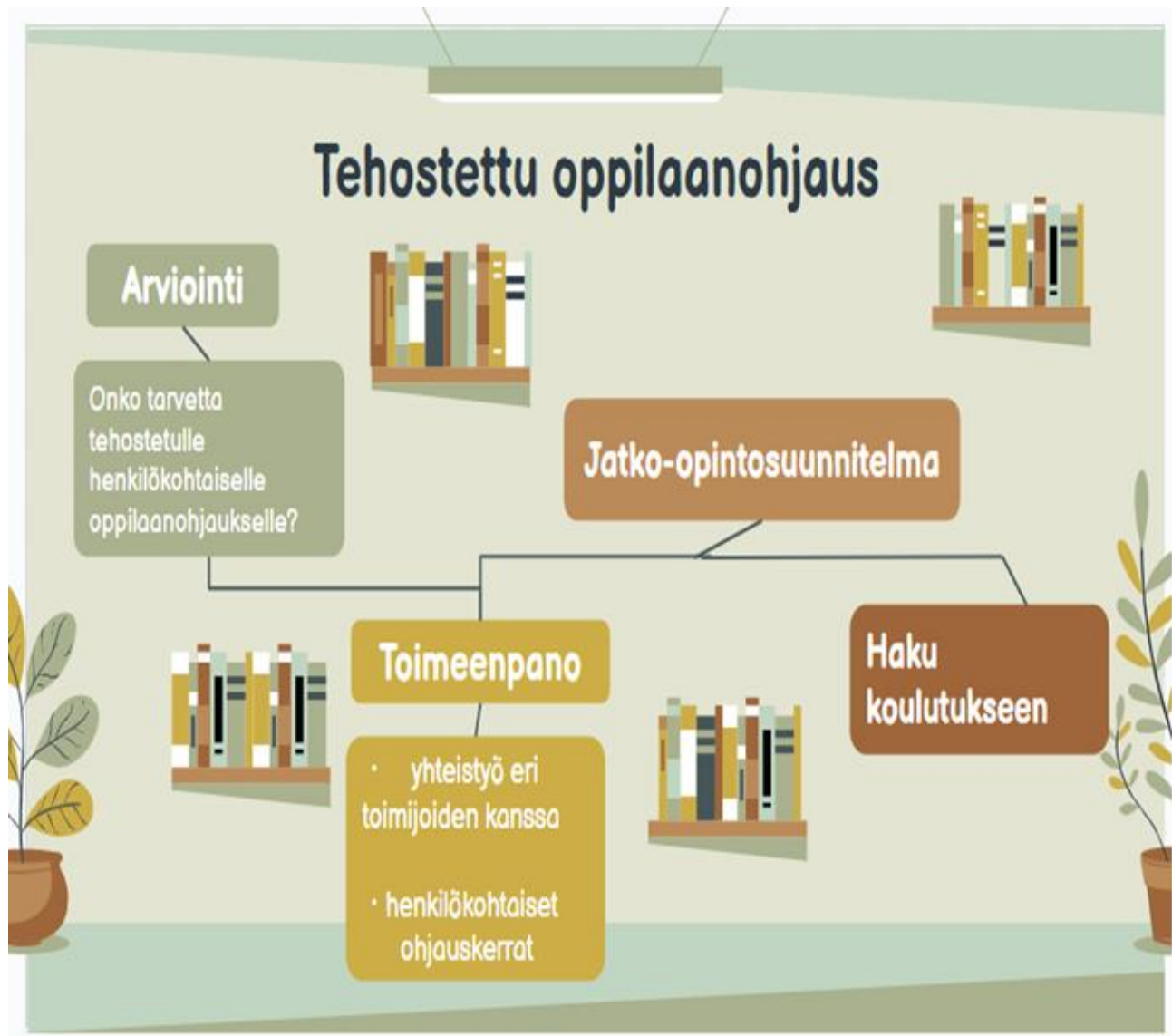
Toisessa osassa käsitellään nuoren ura- ja jatko-opintosuunnitelmaa. Tämä osa siirretään toiselle asteelle, jos se sisältää peruskoulun jälkeisen opetuksen järjestämisen kannalta merkittävää tietoa. Jatko-opintosuunnitelma voidaan siirtää kokonaisuudessaan toisen asteen opetuksen järjestäjälle nuoren niin halutessa. (Opetushallitus, Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus.)

7 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Oppilaanohjauksen tavoitteiden toteutumista arvioidaan oppilaan näkökulmasta. Perusopetuksen alaluokkien ohjauksen tavoitteilla pyritään siihen, että oppilas on motivoitunut opiskelemaan siirtyäkseen perusopetuksen ylemmille vuosiluokille.

Vuosiluokkien 7–9 ohjauksen tavoitteena on, että oppilas on motivoitunut hakemaan jatko-opintoihin. Tavoitteena on myös, että oppilas on myös sitoutunut aloittamaan ja jatkamaan opintojaan valitsemassaan toisen asteen koulutuksessa. Ohjauksen tavoitteena on saada jokaiselle peruskoulun päättävälle oppilaalle jatkokoulutuspaikka. Koulutuspaikan saaminen varmistetaan ensin kesällä koulutusvalintojen varmistuttua ja uudelleen vielä seuraavan lukukauden alussa.

LIITE 1 Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen prosessin eteneminen

Kivijärven kunnan Tainionmäen koulun väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastainen toimintamalli

Sivltk. 17.6.2026 § 55
liite 18

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. (Pol 29 §)

☑ Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen

1. Suunnitelmallisuus ja systemaattisuus

- Rehtori johtaa suunnitelmallisesti väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaista toimintaa.
- Jokaiseen kouluun perustetaan tiimi tai nimetään vastuuhenkilö, joka koordinoi ja ylläpitää väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaista toimintaa omissa yksiköissä. Vastuuhenkilö on jäsen yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä.
- Koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaisen toiminnan vastuuhenkilöt, tavoitteet, toimintatavat ja arviointi.
- Koulun järjestyssäännöt, toimintaohjeet, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaisen toiminnan käytänteet käydään läpi oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön kanssa.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kirjataan toimintaperiaatteet, miten hyväksyvää ja kunnioittavaa ilmapiiriä luodaan ja ylläpidetään.

2. Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta vahvistava toimintakulttuuri

- Tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan osana koulun toimintaa sekä kaikissa arjen tilanteissa.
- Henkilöstö tukee tietoisesti ryhmien ja vertaissuhteiden vuorovaikutusta, ryhmäytymistä sekä yksinäisyyden ehkäisyä.
- Koko koulu yhteisö edistää myönteistä vuorovaikutusta ja positiivisen palautteen antamista sekä rakentaa moninaisuutta arvostavaa toimintakulttuuria.
- Henkilöstö käsittelee aihetta oppitunneilla sekä mahdollisesti järjestää teemapäiviä tai -viikkoja yhdessä oppilaiden kanssa.
- Oppilailla on aktiivinen rooli yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia vahvistavassa toiminnassa sekä väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän ehkäisyssä.
- Henkilöstö rakentaa vuorovaikutteista ja luottamuksellista yhteistyötä huoltajien kanssa.
- Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä edistää suunnitelmallisesti yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

3. Turvallinen yhteisö

- Väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa. Koko koulu yhteisö puuttuu kaikkeen epäasialliseen käytökseen systemaattisesti.
- Koulu yhteisössä tarkastellaan kriittisesti yhteisön arvoja ja normeja sekä tarvittaessa muutetaan niitä siten, että jokainen yhteisön jäsen on hyväksytty ja arvostettu omana itsenään.
- Oppilaat ymmärtävät, mitä väkivalta, kiusaaminen, häirintä ja syrjintä tarkoittavat, osaavat puuttua tilanteisiin ja kertovat niistä henkilöstölle.
- Henkilöstö tunnistaa väkivallan, kiusaamisen, häirinnän tai syrjinnän kohteeksi joutumisen tunnusmerkkejä ja ottaa asian puheeksi oppilaan ja huoltajan kanssa.
- Henkilöstö saa koulutusta toimintamallin sisällöistä.

☑ Puuttuminen

- Koulun henkilöstö puuttuu aina näkemäänsä tai tietoon tulleeseen koulussa tapahtuvaan väkivaltaan, kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään sekä selvittää tilanteen osallisten kanssa.
- Henkilöstö keskustelee ensin kohteeksi joutuneen kanssa ja tämän jälkeen muiden osapuolten kanssa.
- Selvittelyn lopuksi sovitaan ja kirjataan (sähköiseen) muistioon, kuinka jatkossa toimitaan.
- Henkilöstö tiedottaa huoltajia tapahtuneesta saman päivän aikana.
- Jos tilanteen epäillään täyttävän rikoksen tunnusmerkit, henkilöstö tekee tarvittaessa [lastensuojeluilmoituksen](#) tai rikos- ja [lastensuojeluilmoituksen](#) (Lastensuojelulaki 25 §). Tuen tarve on hyvä selvittää pääsääntöisesti kaikkien osapuolten osalta. Tarvittaessa voi konsultoida [ankkuripoliisia](#), [lapsiperheiden palvelutarpeen arviointia](#) tai [Keski-Suomen sovittelutoimistoa](#).
- Mikäli toiminta jatkuu, kutsutaan koolle huoltajat, oppilaat, vastuuhenkilöt ja muu tarvittava henkilöstö.
- Henkilöstö ilmoittaa koulumatkan aikana tapahtuneesta väkivallasta, kiusaamisesta, häirinnästä tai syrjinnästä huoltajille ja tarjoaa tarvittaessa tukea tilanteen selvittämiseksi.

☑ Seurantavaihe ja jälkituki

- Henkilöstö seuraa tilannetta säännöllisesti riittävän kauan ja varmistaa oppilaan kokemuksen turvallisuudesta koulussa ja koulumatkoilla: Ensimmäisen kuukauden ajan viikoittain, seuraavan kuukauden ajan joka toinen viikko ja sen jälkeen tarpeen mukaan.
- Seurannasta vastaa luokanopettaja, -valvoja tai vastuuhenkilö, ellei toisin sovita.
- Henkilöstö arvioi kaikkien osapuolten ja ryhmän tuen tarpeen. Yksilölliset ja yhteisölliset tukitoimet sovitaan tilannekohtaisesti opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa.
- Henkilöstö tiedottaa huoltajia seurannasta ja ohjaa osapuolet tarpeen mukaan koulun ulkopuolisiin tukipalveluihin, kuten [ankkuritoiminta](#), [MLL:n Selviytyjät-vertaisryhmä](#) tai [perhekeskuksen tukipysäkki](#).
- Oppilaalle järjestetään tarvittaessa kasvatustukustelu tai määrätään kurinpitotoimi oppilaan ikä, kehitystaso ja teon olosuhteet sekä seuraukset huomioiden.
- Toimintaa arvioidaan ja kehitetään vuosittain tiedonkeruun perusteella, esim. Kouluterveyskysely, Laatuksely, TEAviisari.

Väkivalta voi olla henkistä, fyysistä tai seksuaalista. Väkivalta on vallan, kontrollin tai fyysisen voiman tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista. Väkivallan teot voivat ilmetä oppilaiden välisissä tai oppilaan ja koulun henkilöstön välisissä tilanteissa. Kiusaaminen, häirintä ja syrjintä ovat väkivallan muotoja.

Kiusaaminen on toistuvaa, tahallista toisen ihmisen henkistä, fyysistä tai sosiaalista vahingoittamista. Kiusaamista voi tapahtua myös digitaalisessa ympäristössä.

Häirintä on käyttäytymistä, jolla sanoin tai teoin loukataan, uhataan, nöyrytetään tai halvennetaan henkilön tai ihmisryhmän ihmisarvoa tarkoituksellisesti.

Syrjinnällä tarkoitetaan yksilön tai ryhmän torjumista, huonompaa kohtelua tai asettamista muita huonompaan asemaan.

Kaikki yllä mainitut teot voivat olla rikoksia.

Koulujen ja oppilaitosten loma-ajat

Malli loma-aikojen muuttamiseksi sekä muistio nykykäytännöistä

Sisällys

Koulujen ja oppilaitosten loma-ajat	1
Johdanto	3
1. Malli kesäloman siirtämisestä ja kevätlukukauden keventämisestä	5
1.1 Säädosmuutostarve	7
1.2 Vaikutukset.....	8
2 Koulujen ja oppilaitosten työajat.....	13
2.1 Esi- ja perusopetus	13
2.2 Lukiokoulutus	15
2.3 Ammatillinen koulutus	15
2.4 Ammattikorkeakoulut ja yliopistot	16
3 Loma-aikojen kehittyminen Suomessa.....	17
4 Loma-ajat Euroopassa	18
5 Lausuntojen koonti	20

Johdanto

Tässä muistiossa kuvataan koulujen ja oppilaitosten nykyisiä loma-aikakäytäntöjä sekä tuodaan esille koulutusjärjestelmän kannalta keskeisiä vaikutuksia, joita loma-aikojen mahdollinen uudelleen sijoittaminen synnyttäisi. Koulutusjärjestelmä muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden, jossa muutokset yhdellä koulutusasteella heijastuvat seuraaville. Vaikka lähtökohtana ovat perusopetuksen työ- ja loma-ajat, tarkasteltavana on koulutusjärjestelmä jatkumona ja sen toimivuus kaikilla koulutusasteilla.

Opetusministeri Adlercreutz on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriön virkakuntaa selvittämään, miten koulujen ja oppilaitosten kesälomien siirtäminen olisi toteutettavissa ja millaisia muutostarpeita siirto aiheuttaisi koulutusjärjestelmässä. Mahdollisen siirron tavoitteena olisi tukea perheiden hyvinvointia vahvistamalla perheiden mahdollisuuksia viettää yhteistä kesälomaa sekä tukea lasten ja nuorten hyvinvointia selvittämällä, olisiko kevätlukukauden keventäminen loma-aikoja uudistamalla mahdollista. Lisäksi tavoitteena olisi tukea suomalaisen koulutusjärjestelmän työ- ja loma-aikojen yhteensopivuutta muun Euroopan loma-aikojen kanssa.

Vastaavaa selvitystä on ehdotettu myös kuuden kansanedustajan allekirjoittamassa toimenpideohjelmissa TPA 38/2023 vp. Aloitteessa ehdotetaan, että valtioneuvosto ryhtyisi toimenpiteisiin selvittääkseen koululaisten kesälomien siirron vaikutukset yrittäjyyteen, työllisyyteen ja kansantalouteen sekä toteuttaakseen lomakauden siirron eteenpäin. Aloitteessa esitetään, että koulutyö säädettäisiin päättymään kaksi viikkoa nykyistä myöhemmin, viikon 24 viimeisenä arkipäivänä.

Muistiossa on malli, jolla havainnollistetaan kesäloman aloittamisen siirtämistä kahdella viikolla nykyistä myöhemmäksi kesäkuulle ja koulutyön aloittamista elokuun puolivälin jälkeen. Lisäksi mallissa on otettu huomioon pidentyvän kevätlukukauden keventäminen uudella, huhtikuun loppuun ajoittuvalla kevätlomalla.

Vakiintuneiden loma-aikojen muutoksilla olisi vaikutuksia koko koulutusjärjestelmään ja siten suora vaikutus suureen joukkoon koululaisia ja opiskelijoita sekä alaikäisten oppilaiden huoltajiin. Lisäksi muutokset koulujen ja oppilaitosten työ- ja loma-ajoissa vaikuttaisivat laajasti opetuksen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyöverkostoihin sekä kuntien lapsille ja nuorille sekä kouluikäisten perheille tarjoamiin palveluihin. Muutos edellyttäisi myös kouluissa työskentelevän henkilöstön työ- ja loma-ajoista sopimista.

Muistiolounnos on laadittu virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriössä. Työn aikana on kuultu Opetushallituksen ja Ylioppilastutkintolautakunnan virkahenkilöitä. Muistiolounnoksessa loma-aikoja ja niiden mahdollisten muutosten vaikutuksia tarkastellaan ensisijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan sekä koulutusjärjestelmän näkökulmasta. Muistio on tarkoitettu pohjaksi loma-ajoista käytävälle keskustelulle ja niitä koskeville jatkotoimille.

Palautteen saamiseksi malleista sekä muistion täydentämiseksi ja tarvittaessa korjaamiseksi toteutettiin lausuntokierros 22.5.2026 – 3.7.2026. Lausuntopyyntö osoitettiin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle sekä alan keskeisille sidosryhmille.

1. Malli kesäloman siirtämisestä ja kevätlukukauden keventämisestä

Taulukko 1 Kesäloman siirtäminen ja sen keskeiset vaikutukset

Muutos ja vaikutukset	Kesäloman siirtäminen kahdella viikolla ja kevätlukukauden keventäminen
	<ul style="list-style-type: none">• Siirretään kesäloman alku kahdella viikolla nykyistä myöhemmäksi• Säädetään syyslukukaudelle paluu elokuun puolivälin jälkeen• Kevään työaika pitenee ja syksy lyhentyy viikolla• Säädetään huhtikuun loppuun uudesta kevätlomasta
edellytetyt säädösmuutokset	Perusopetuslaki 628/1998 23 § (valtuus säätää asetuksella koulutyön aloittamisesta elokuussa ja kevään loma-ajasta) Perusopetusasetus 7 § (muutos koulutyön päättymisen ajankohtaan ja uusia säädöksiä koulutyön aloittamisesta elokuussa ja vähintään viikon kestoisesta kevätlomasta)
lomapäivien lukumäärä	Ei muutoksia
kesäloman pituus	Kesäloman kesto lyhyimmillään perustuisi säädöksiin ja olisi muutaman päivän nykyisin pidettyä lomaa lyhyempi; opetuksen järjestäjä voisi kuitenkin päättää pidemmästä lomasta ja koulutyön aloittamisesta säädettyä myöhempänä ajankohtana elokuussa.
syys-, joul- ja talviloma	Opetuksen järjestäjä päättää
kevätloma	Säädetään uusi minimissään viikon mittainen lomajakso huhtikuun loppuun keventämään pidentyvää kevätlukukautta.
perusopetuksen jälkeinen yhteishaku, opiskelijavalinnat, tulosten julkaisu, opiskelupaikan vastaanotto ja varasijoilta valinta	Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää ajankohdan; päättöarvioinnin siirtyessä kesäkuulle myös edellytykset yhteishaun toteuttamiselle siirtyisivät. Opiskelupaikan vastaanottaminen tapahtuisi heinäkuussa, varasijoilta valinnat saataisiin päätökseen elokuun puolivälin jälkeen.
ammattillinen koulutus	Koulutuksen järjestäjät päättävät loma-ajoista; loma-aikakäytännöissä on vaihtelua. Osa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä voi katsoa tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lomiamia peruskoulujen kanssa yhtenäiseksi.
lukiokoulutus	Koulutuksen järjestäjät päättävät loma-ajoista; perusopetuksen loma-aikojen muutosten myötä lukiodien osalta voi olla tarkoituksenmukaista muuttaa loma-aikoja vastaamaan perusopetuksen käytänteitä.
ylioppilastutkintokoe	Ylioppilastutkintolautakunta määrää ylioppilastutkintokokeiden aikatauluista ja järjestelyistä. Koeaikoja ei ole säädöksiin kytkeytyä lukiokoulutuksen järjestäjien päättämiin työ- tai loma-aikoihin ja kokeet voitaisiin määrätä pidettäväksi jotakuinkin paikoilla, joilla ne ovat viime vuosina olleet.
korkea-asteen opintoihin siirtyminen	Vaikutuksia syntyy vain, jos ylioppilastutkinnon suorittamisen ajankohdat siirtyisivät nykyisestä myöhemmäksi.
kunnat	Opetuksen järjestämisen suunnittelutyötä, henkilöstöresurssin uudelleen allokointia sekä perusopetukseen kytkeytyvien erilaisten palvelujen järjestelyjä vastaamaan muuttuvia työ- ja loma-aikoja; lisäksi saattaa edellyttää joidenkin kuntapalvelujen kohdentamista uudella tavalla.
opetus- ja ohjaushenkilöstö	Edellyttää työajoista sopimista.

Peruskoulujen kesälomista käydyssä julkisessa keskustelussa on toivottu koulujen aloitusta nykyistä myöhemmin elokuulla, ja moni vielä muistaa ajat, jolloin kesälomat jatkuivat elokuun puoliväliin asti. Lomajaksojen ajoittuminen tasaisesti lukuvuoden läpi edistää oppilaiden jaksamista, ja opetuksen järjestäjät ovat pidentäneet muun muassa syyslomaa siirtämällä lomapäiviä kesäloman lopusta lokakuulle. Näin kesälomat ovat lyhentyneet ja koulutyöhön paluu aikaistunut.

Tässä luvussa kuvataan malli, jolla perusopetuksen kesäloman siirto nykyistä myöhemmäksi olisi mahdollista toteuttaa. Kesäloma aloitettaisiin nykyiseen verrattuna kaksi viikkoa myöhemmin viikon 24 viimeisen arkipäivän jälkeen ja koulutyöhön palattaisiin elokuun puolivälin jälkeen, aikaisintaan viikon 34 ensimmäisenä työpäivänä. Malli ottaa huomioon pidentyvän kevätlukukauden, jonka keventämiseksi esitetään uutta kevätlomaa turvaamaan oppilaiden jaksaminen lukuvuoden viimeisinä kuukausina. Vähintään viikon mittainen kevätloma ajoittuisi huhtikuun loppuun viikoille 17 ja 18 opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Seuraavissa alaluvuissa kuvataan, millaisia muutoksia mallin toteuttaminen edellyttäisi säädöksissä ja millaisia vaikutuksia sen toimeenpanolla olisi koulutusjärjestelmään.

1.1 Säädosmuutostarve

Perusopetuksessa kesäloman aloituksen ja lopettamisen siirtäminen nykyistä myöhäisemmäksi ja uuden lomajakson käyttöön ottaminen edellyttäisivät säädösmuutoksia sekä loma-aikojen uudelleen suunnittelua. Perusopetuksen työajoista säädetään perusopetuslaissa (628/1998) ja -asetuksessa (852/1998), ja mallissa esitetty muutos edellyttäisi säädösmuutoksia niistä kumpaiseenkin. Nykyistä laajemmalla sääntelyllä voitaisiin varmistaa loma- ja työaikojen kansallinen yhdenmukaisuus niiltä osin kuin sille on tarvetta. Loma-aikojen sääntely myös vähentäisi tarvetta valtakunnalliseen tai alueelliseen loma-aikojen koordinointiin muutoksen alkuvaiheessa ennen kuin uudet lomakäytännöt vakiintuisivat. Uusi, aiempaa kattavampi sääntely kuitenkin kaventaisi perusopetuksen järjestäjien päätäntävaltaaja loma- ja työajoissa.

Perusopetuslain 23 §:ssä säädetään lukuvuodesta, työpäivien määrästä sekä annetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle valtuutus säätää asetuksella koulutyön päättymisajankohdasta. Mallin toteuttaminen edellyttäisi lakiin valtuuksia säätää asetuksella myös koulutyöhön paluun ajankohdasta sekä keväälle ajoittuvasta lomajaksoista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö säätää **perusopetusasetuksen 7 §:**ssä lukuvuoden koulutyö päättyväksi viikon 22 viimeisenä arkipäivänä, joka on touko - kesäkuun vaihteeseen sijoittuva lauantaipäivä. Malli edellyttäisi, että koulutyön päättymisajankohta siirrettäisiin kaksi viikkoa nykyistä myöhemmäksi. Uutena asiana säädettäisiin koulutyöhön palaamisesta elokuussa

aikaisintaan viikon 34 ensimmäisenä työpäivänä sekä huhtikuun lopulle sijoittuvasta vähintään viikon mittaisesta kevätlomasta, jonka koulutuksen järjestäjät voisivat toteuttaa viikkojen 17 ja 18 aikana.

Perusopetuksen kesäloman siirtoa koskevalle lainvalmistelualoite voisi tulla esimerkiksi hallitusohjelman kirjauksesta, kansalaisaloitteena, eduskunnan lausumista tai ministeriön omana aloitteena, joka perustuu kerättyyn tietoon, selvityksiin tai lakien vaikutusten seurantaan. Esivalmisteluvaiheessa koottaisiin aloitetta koskevaa tietoa ja näkemyksiä sekä arvioitaisiin lainvalmisteluhankkeen tarve, tavoitteet ja toteuttamista. Sidosryhmien kuuleminen olisi olennainen osa esivalmistelua. Päätös lainvalmisteluhankkeen käynnistämisen tarpeesta tehtäisiin esivalmistelun pohjalta.

Lakien perusvalmistelun aikana selvitetään muun muassa oikeudelliset kysymykset sekä vaihtoehtoiset ratkaisut vaikutusarvioineen. Olennainen osa valmistelua olisi lakitekstin ja perustelujen kirjoittaminen. Perusopetuslain muutosten osalta hallituksen esityksen antaminen eduskunnalle edellyttäisi valtioneuvoston päätöstä.

Asetusteksti luonnosteltaisiin lain valmistelun yhteydessä asetuksenantovaltuuksista säädettäessä.

1.2 Vaikutukset

Kesäloman pituus

Koulutyö päättyisi kesäkuussa viikon 24 viimeisenä arkipäivänä ja koulutyöhön palattaisiin elokuussa aikaisintaan viikon 34 ensimmäisenä arkipäivä.

Uusi sääntely määritteli kesäloman keston lyhyimmillään yhdeksän viikon mittaiseksi ja näin toteutettuna loma olisi nykyisin pidettyä kesälomaa hieman lyhyempi. Perusopetuksen järjestäjät voisivat kuitenkin päättää pidemmästä lomasta ja koulutyön aloittamisesta säädettyä myöhempänä ajankohtana elokuussa.

Muut loma-ajat

Huhtikuun loppuun viikkojen 17 ja 18 ajalle tulisi vähintään viikon kestävä kevätloma. Perusopetuksen järjestäjät voisivat päättää lomaviikon tarkemmasta toteutusajasta ja myös omalla päätöksellään pidentää kevätloman kestoa.

Työaika talvilomasta kesäloman alkuun on pitkä siitäkin huolimatta, että kesäloma alkaa suhteellisen varhain kesäkuun alussa. Työviikkojen lisääntyminen ja kesäloman aloituksen siirtyminen nykyistä myöhäisemmäksi

edellyttäisivät kevätlukukauden keventämistä. Lomien jaksottumisella tasaisesti lukuvuoden aikana tukisi oppilaiden palautumista, lepoa ja virkistymistä.

Muutokset kesäloman ajankohdassa ja uusi kevätloma eivät muuttaisi loma- tai opetuspäivien määrää lukukauden aikana. Lomapäivät keväälle saataisiin lyhentämällä vastaava määrä lomapäiviä muista loma-ajankohdista. Opetuksen järjestäjien päätettävänä edelleen olisi, mitä muita lomajaksoja lukukauden aikana olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa kesä- ja kevätlomasta jäljelle jäävillä lomapäivillä. On vaikea ennakoida, missä määrin opetuksen järjestäjät kokisivat tarvetta säilyttää tai tehdä muutoksia vallitsevaan lomakäytäntöön syys-, joului- ja talviloman osalta. Kuluneiden vuosikymmenten aikana lomien ajankohdat ja kestot ovat olleet melko vakiintuneita, eikä esimerkiksi lomien kansalliselle koordinoinnille ole ollut tarvetta. Opetus- ja kulttuuriministeriön tai Opetushallituksen tehtäviin koulujen loma-ajoista sopiminen ei kuulu.

Perusopetuksen jälkeinen yhteishaku ja valintakokeet

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää perusopetuksen jälkeisen yhteishaun aikatauluista Opetushallituksen esityksen perusteella. Yhteishaku koskee ensisijaisesti oppivelvollisia, jotka kevään yhteishaussa hakevat opiskelemaan lukioon, ammatillisiin perustutkintoihin, tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen, työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen tai kansanopistojen oppivelvollisille tarkoitetuille linjoille. Opiskelijavalinnat perustuvat pitkälti päättöarviointiin.

Koulutyön päättyminen kaksi viikkoa nykyistä myöhemmin siirtäisi perusopetuksen päättöarviointia, mikä vastaavasti siirtäisi yhteishakua perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin kahdella viikolla. Myös opiskelijavalintojen tekeminen, yhteishaun tulosten julkaiseminen, opiskelupaikan hyväksyminen ja varasijoilta sisäänotto siirtyisivät nykyistä myöhemmäksi. Käytännössä tulokset julkaistaisiin kesäkuun loppupuolella, opiskelupaikat otettaisiin vastaan viimeistään heinäkuussa ja varasijoilta hyväksyminen päättyisi elokuun lopussa tai syyskuun alussa.

Yhteishaun aikataulujen siirtymisen ohella kesälomien siirtäminen vaikuttaisi toisen asteen pääsykokeiden aikatauluun siirtäen niitä kahdella viikolla nykyistä myöhemmäksi. Ammatillisessa koulutuksessa on yli 200 hakukohdetta, joihin järjestetään erilliset pääsykokeet. Opiskelijamääriltään suurimmat vaikutukset alakohtaisesti kohdistuisivat sosiaali- ja terveystieteiden perustutkintojen pääsykokeisiin, jossa on yli 50 hakukohdetta. Kasvatus- ja ohjausalan perustutkintojen hakukohteita on 30. Lukiokoulutuksessa eri painotuksia ja

erityisen tehtävän saaneille lukioille aikataulumuutos näkyisi, mikäli ne järjestävät pääsy- tai soveltuvuuskokeita.

Oppivelvollisuuslain mukaan perusopetuksen järjestäjällä on velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisen hakeutumista perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen perusopetuksen 9. luokalla. Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa yhteishaussa, perusopetuksen järjestäjä jatkaa ohjausta kevätlukukauden koulutyön päätyttyä ja auttaa oppivelvollista hakemaan opiskelupaikkaa yhteishaun jälkeisessä jatkuvassa haussa. Ehdotus kesälomien siirtämisestä siirtäisi myös tämän perusopetuksen aikaisen ns. kesäohjauksen toteutumisen aikatauluja kahdella viikolla eteenpäin ja vaikuttaisi tätä kautta oppivelvollisten ohjausta tekevien henkilöiden vuosilomiin.

Jos oppivelvollinen nuori vielä kesän jälkeen on ilman opiskelupaikkaa tai keskeyttää aloittamansa opinnot, oppivelvollisuuslain mukainen ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy perusopetuksen tai koulutuksen järjestäjän ilmoituksen perusteella nuoren asuinkunnalle. Kesälomien siirrolla muutoksella olisi vaikutusta oppivelvollisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaiseen oppivelvollisuuden suorittamisen tarkistuspäivään. Nykyisin opetus- ja kulttuuriministeriö määrää päivän elokuun lopulle. Kesälomien siirron myötä oppivelvollisuuden suorittamisen tarkistuspäivä siirtyisi lähemmäs syyskuun puoliväliä.

Toisen asteen koulutus

Lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa loma-ajoista ei säädetä, mutta erityisesti lukiokoulutuksessa on noudatettu perusopetuksen kanssa yhtenäisiä lomakäytäntöjä. Perusopetuksen loma-aikojen muuttuessa olisi tarkoituksenmukaista, että lukiokoulutuksen ja mahdollisesti myös osa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä muuttaisi oppilaitostensa työ- ja loma-aikoja vastaamaan perusopetuksen työ- ja loma-aikoja.

Loma-aikojen muutosten vaikutukset ylioppilastutkintokokeisiin

Ylioppilastutkinnon suorittamisesta säädetään ylioppilastutkinnosta annetulla lailla (502/2019). Lain 4 §:n mukaan ylioppilastutkinto järjestetään lukiokoulutusta antavissa oppilaitoksissa samanaikaisesti kaksi kertaa vuodessa.

Ylioppilastutkintolautakunta määrää ylioppilastutkintokokeiden järjestämisestä ja niihin liittyvistä aikatauluista ja järjestelyistä. Lautakunta muun muassa laatii

ja ilmoittaa kaikkien kokeiden alustavan arvostelun tarkemman aikataulun erikseen jokaiselle tutkintokerralle. Aikataulu laaditaan siten, että kunkin kokeen alustava arvostelu on valmis noin kahdentoista työpäivän kuluttua kokeesta. Lisäksi koesuorituksen arvosteluun oikaisuun varataan aikaa 14 päivää.

Ylioppilastutkintokokeiden ja niihin liittyvien järjestelyjen aikataulutusta ei ole säädösten kytetty lukioiden työaikoihin. Koeajoista määrätessään ylioppilastutkintolautakunta ottaa huomioon muun muassa opiskelijoiden jaksamisen, koejärjestelyiden toteuttamisen lukioissa ja kokelasmäärältään suurten kokeiden arvostelun vaatiman ajan. Lisäksi varmistetaan, että opiskelijoille jää aikaa korkeakouluihin hakeutumiseen, esimerkiksi valmistautumiseen pääsykokeisiin.

Muutokset perusopetuksen loma-ajoissa eivät lähtökohtaisesti vaikuttaisi ylioppilastutkintokokeiden aikatauluihin. Muutoksiin ei ole tarvetta silloinkaan, jos lukiokoulutuksen järjestäjät päättäisivät toteuttaa loma-ajat mallin esittämällä tavalla. Kokeet voitaisiin toteuttaa nykyisillä paikoillaan maaliskuuhuhtikuussa ja syys-lokakuussa. Mikäli lukiokoulutuksen järjestäjät siirtyisivät noudattamaan mallin mukaisia perusopetuksen työ- ja loma-aikoja, ylioppilaskokelaiden valmistumisaika kokeisiin muuttuisi hieman nykyisestä. Koulutuksen järjestäjillä olisi kuitenkin kevätlukukaudella mahdollisuus kompensoida kesäloman siirrosta aiheutuvien työpäivien väheneminen esimerkiksi lukulomaa lyhentämällä. Syksyllä ylioppilaskokelaiden käytössä olevaan opiskeluaikaan vaikuttaisi se, päättääkö koulutuksen järjestäjä jatkaa kesälomaa mallissa esitettyä pidemmälle eli viikolle 34 tai sen jälkeen.

Ylioppilastutkintokokeiden toteutuminen nykyisillä paikoillaan mahdollistaisi sen, että hakeutuminen jatko-opintoihin toteutuisi nykyisenkaltaisella aikataululla.

Ylioppilaksi valmistuneella ei ole oikeutetta opintotukeen. Mikäli lukioiden kevätlukukausi jatkuisi esitetyn mallin mukaisesti viikolle 24, mutta tutkinto valmistuisi nykyisellä aikataululla viikolla 22, opintotukiviikkojen määrää keväällä valmistuvien osalta vähenisi noin kahdella viikolla nykyiseen verrattuna.

Toiselta asteelta korkeakoulutukseen siirtyminen

Korkea-asteen opintoihin hakeutuminen edellyttää, että hakija on saanut toisen asteen opintonsa päätökseen ja on hakukelpoinen jatko-opintoihin. Ammatillisessa koulutuksessa tutkintoja suoritetaan joustavasti läpi vuoden. Myös lukion oppimäärän suorittamisajankohdat voivat vaihdella. Sen sijaan ylioppilastutkinnon kokelaat suorittavat tutkintoaan samanaikaisesti ja kansallisesti keskitetyllä koemenettelyllä. Mikäli ylioppilastutkinnon

suorittamisajankohtia ja tutkintokokeita siirrettäisiin järjestettäväksi muutama viikko nykyistä myöhemmin, olisi muutoksilla vaikutusta korkea-asteen koulutukseen hakeutumiseen. Tällaista kokeiden siirtoa esitetty malli ei kuitenkaan edellytä.

Kuntien tehtävät

Kunnat olisivat keskeisessä roolissa koulujen loma- ja työaikoja muutettaessa. Toimeenpano edellyttäisi kunnilta opetuksen järjestämisen suunnittelutyötä, henkilöstöressin uudelleen allokointia sekä perusopetukseen kytkeytyvien erilaisten palvelujen järjestelyjä vastaamaan muuttuvia työ- ja loma-aikoja.

Opetusta järjestäessään kunta toimii yhteistyössä muiden toimijoiden ja palvelujen tuottajien kanssa. Muutokset koulujen työ- ja loma-ajoista vaikuttaisivat esimerkiksi sopimuksiin koulujen käyttämien ruoka-, kiinteistönhuolto- ja puhdistuspalvelujen kanssa tai julkisen liikenteen ja koulukyytien järjestämisessä. Myös esimerkiksi hyvinvointialueiden vastuulla oleva opiskeluhuollon palvelujen järjestämisestä olisi tarve sopia niin, että palvelut ovat saatavilla koulutyön aikana.

Kunnat koordinoivat muun muassa lasten ja nuorten lomien aikaista harrastustoimintaa. Vain osa huoltajista voi järjestää omat vuosilomansa siten, että ne kattavat kaikki koulujen loma-ajat. Perheiden ja kuntien ratkaistavaksi tulisi pienimpien oppilaiden hoidon järjestäminen niiden päivien aikana, kun vanhemmat ovat töissä. Mikäli koulujen loma-ajoissa tapahtuu muutoksia, olisi harrastus-, nuoriso-, liikunta- ja leiripalveluita organisoitava uudella tavalla siten, että ne ovat tarjolla oikea-aikaisesti. Nykyisin koululaisille tarjotut harrastus- ja leiripalvelut on sijoitettu kesäkuulle ja elokuun alkuvuikolle sekä syys- ja hiihtolomaviikolle, jolloin kunnan alueen kouluissa lomaillaan.

Kuntien tulisi myös seurata, mikä vaikutus muutoksella olisi varhaiskasvatuksen tarpeeseen erityisesti kesäkuukausien aikana.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön työajat

Perusopetuksessa lomien siirto vaikuttaisi opetus- ja ohjaushenkilöstön työ- ja loma-aikoihin. Opettajien työajasta on sovittu opetusalan virka- ja työehtosopimuksessa (OVTES). Opettajan työ rytmittyy opetustyöaikaan ja opetustyöajan keskeytyksiin, jotka tarkoittavat koulun loma-aikoja. Kokonaistyöaikajärjestelmässä olevalla opetushenkilöstöllä on myös oikeus vuosilomaan. Nykyisin opettajia ei voida määrätä opetustyöhön kesäaikana laajemmin tai pidemmäksi aikaa, ellei kesäopetuksesta sovita paikallisesti

luottamusmiehen kanssa. Myös muut oppilaitoksen loma-ajat ovat samalla tavoin suojattuja. Muutokset loma-ajoissa edellyttäisivät opettajien työaikojen uudelleen sopimista.

Muutokset perusopetuksen jälkeisen yhteishaun aikataulussa vaikuttaisivat niiden opetus-, ohjaus- ja hallintohenkilöiden työhön, jotka työskentelevät opiskelijavalinta-asioissa lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja kansanopistoissa.

2 Koulujen ja oppilaitosten työajat

2.1 Esi- ja perusopetus

Säädökset

Perusopetuksen työajoista säädetään perusopetuslaissa (628/1998) ja -asetuksessa (852/1998). Säännökset koulun työajoista konkretisoivat lapsen oikeutta lepoon ja vapaa-aikaan. Ne sääntelevät opetuksen määrää ja tasoa, oppilaiden oikeuksia ja opintososiaalisten etujen järjestämistä sekä välillisesti myös opetuksen kustannuksia. Lisäksi koulujen työaikaa koskevat säännökset toimivat koulun henkilöstölle työsuojelunormeina.

Perusopetuslain 23 §:n 1 momentin mukaan perusopetuksessa lukuvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Lukuvuodessa on 190 työpäivää. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaksi sattuva itsenäisyyspäivä, loppiainen ja vapunpäivä. Lisäksi asianomaisen ministeriön luvalla työpäivien määrä voi erityisestä syystä olla säädettyä suurempi.

Perusopetusasetuksen 7 §:ssä säädetään lukuvuoden koulutyön päättymisen ajankohdaksi viikon 22 viimeinen arkipäivä, joka on touko - kesäkuun vaihteeseen sijoittuva lauantapäivä.

Perusopetuslain 23 §:n 3 momentin mukaan sellaiset työpäivät, jolloin opetusta ei ole voitu järjestää pakottavasta syystä eikä opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita muutoin ole saavutettu, korvataan lisäämällä työpäiviä enintään kuudella päivällä. Näin koulutyö voi päättyä opetuksen järjestäjän päättämänä ajankohtana (perusopetusasetuksen 7 §).

Perusopetuslain 24 §:n 1 momentin mukaan oppilaan työmäärä saa olla enintään sellainen, että hänelle koulunkäyntiin, koulumatkoihin ja kotitehtäviin käytettävä aika huomioon ottaen jää riittävästi aikaa lepoon, virkistykseen ja harrastuksiin. Oppilaalle annettavan

perusopetuksen vuosittaisesta ja viikoittaisesta määrästä säädetään perusopetusasetuksen 3 §:ssä ja päivittäisestä työmäärästä 4 §:ssä.

Lomakäytännöt

Lukuvuosi ja koulutyö päätetään kaikissa peruskouluissa lain mukaan viikon 22 viimeisenä arkipäivänä. Muuten opetuksen järjestäjät voivat itsenäisesti päättää koulujen työ- ja loma-ajoista siten, että lukuvuoden työpäivien määrä on 190. Esimerkiksi lukuvuosi alkaa virallisesti 1.8., mutta käytännössä lukuvuoden varsinaisen aloitusajankohdan päättää paikallisesti opetuksen järjestäjä. Suomessa koulutyön alkamispäivä on yleensä elokuun ensimmäisellä puoliskolla.

Usein päätös loma-ajoista ja opetuksen käynnistymisestä uuden lukuvuoden alussa tehdään koordinoitusti kunnan sisällä tai yhteistyössä lähialueiden kanssa. Lomakäytäntöjen taustalla ei nykyisin käytännössä ole kansallista koordinaatiota, eikä esimerkiksi hiihtolomien ajoittumista säädellä kansallisesti. Koska loma-aikojen pääasialliset ajankohdat ovat vuosikymmenten aikana vakiintuneita, loma-ajoista on totuttu päättämään melko kapeiden aikaikkunoiden sisällä.

Opetushallituksen keräämien tietojen mukaan lukuvuonna 2023–2024 manner-Suomessa maakuntien keskuskaupungeissa perusopetuksen syyslukukausi käynnistyi 9. tai 10. elokuuta. Useissa kunnissa on viime vuosina siirrytty järjestämään koulujen syysloma viikon mittaisena. Tämä järjestely on käytännössä varhentanut koulutyön aloituspäivämäärää elokuussa.

- Syyslomia viettiin pääasiassa lokakuun lopussa viikoilla 42–43.
- Yleisimmin joululoma alkoi lauantaina 23.12.2023 ja päättyi lauantaina 6.1.2024 tai sunnuntaina 7.1.2024.
- Talvilomat olivat porrastettuja eri alueiden mukaan kolmen viikon jaksossa:
 - Viikko 8 (19.–23.2.2024): pääkaupunkiseutu, Pori, Turku
 - Viikko 9 (26.2.–1.3.2024): mm. Hämeenlinna, Kotka, Mikkeli, Tampere
 - Viikko 10 (4.–8.3.2024): Pohjois- ja Itä-Suomen kunnat, esim. Oulu, Rovaniemi, Kuopio

Peruskoulujen syyslukukausi on kestoaltaan noin 19 viikkoa ja kevätlukukausi 21 viikkoa. Tutkimustietoa on siitä, että perusopetuksen oppilaiden hyvinvointi, koettu terveydentila ja jaksaminen on heikointa kevätlukukaudella maaliskuun lopusta toukokuun loppuun. Niissä Suomen naapurimaissa, joissa kesäloma alkaa myöhemmin kesäkuussa, on lukukausi katkaistu pitkähköllä keväälle sijoittuvalla lomajaksolla, jollaista Suomessa ei ole.

2.2 Lukiokoulutus

Säädökset

Lukiolaissa (714/2018) ei säädetä lukiokoulutuksen jakautumisesta vuosiluokkiin eikä lukuvuodesta ja työpäivien määrästä. Lukiolain 13 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän on järjestettävä oppimäärän mukainen opetus ja opintojen ohjaus siten, että lukiokoulutuksen oppimäärä on mahdollista suorittaa kolmessa vuodessa. Koulutuksen järjestäjän on opintoja järjestäessään huolehdittava koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta ja siitä, että opiskelijan edellytykset oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen eivät vaarannu.

Lomakäytännöt

Lukioiden lukuvuodesta päättää lukiokoulutuksen järjestäjä esimerkiksi vuosisuunnitelmissaan. Usein päätökset mukailevat perusopetuksen työ- ja loma-aikoja. Lukuvuosi alkaa yleensä elokuun toisella viikolla ja päättyy touko-kesäkuun vaihteessa. Lukioissa ja perusopetuksessa on osittain yhteisiä opettajia, tiloja ja ruokahuolto, mikä osaltaan on johtanut siihen, että lukuvuodet rytmittyvät samalla tavalla.

Lukioissa ns. lukuloma on opetuksen jakso, joka on tarjonnut abiturienteille mahdollisuuden rauhassa valmistautua ylioppilaskirjoituksiin ja kerrata tutkintoaineita. Nykyisin kokelaat suorittavat tutkintokokeet usein hajautetusti ja lukuloman merkitys on osittain vähentynyt. Lukulomajaksosta hyötyvät erityisesti ne kokelaat, jotka keskittävät tutkintokokeensa keväälle. Jakso toimii myös symbolisena päätösvaiheena lukio-opinnoille. Lukuloma ajoittuu helmikuun puolivälistä kirjoitusten alkuun.

2.3 Ammatillinen koulutus

Säädökset

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) ei sisällä säädöksiä lukuvuodesta tai koulutuksen työajoista. Lain 61 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. Osaamisen hankkiminen oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä sekä opetus, ohjaus ja tuki ajoitetaan ja mitoitetaan opiskelijan tarpeisiin. Koulutuksen aloittavalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, johon kirjataan yksilölliset osaamisen hankkimista ja osoittamista koskevat tiedot. Oppivelvolliselle

henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma on laadittava siten, että suunnitelman mukainen ammatillisen tutkinnon suorittamisaika on enintään neljä. (44 § mom. 1 ja 2.)

Lomakäytännöt

Ammatillista koulutusta suunnitellaan ja toteutetaan opiskelijälähtöisesti ja henkilökohtaisia osaamisen kehittämissuunnitelmia laadittaessa opiskelusta ja lomista on mahdollista sopia yksilöllisesti. Ammatillisessa koulutuksessa opetuksen ja loma-aikojen ajoittuminen vaihtelee paitsi koulutuksen järjestäjittäin myös koulutuksen järjestäjän sisällä. Vaihtelu voi olla esimerkiksi ala- ja tutkinto-kohtaista, ryhmäkohtaista tai yksilöllistä. Osa koulutuksen järjestäjistä noudattaa lukuvuodessa perusopetuksen lukuvuotta vastaavia aikatauluja. Osalla koulutuksen järjestäjistä lukuvuosi on koko vuoden kesto, jolloin koulutusta tarjotaan läpi vuoden asiakaslähtöisesti opiskelijoiden tarpeen mukaan. Osa koulutuksen järjestäjistä tarjoaa sekä perusopetuksen lukuvuotta vastaavasti ajoittuvia koulutuksia että läpi vuoden ajoittuvia koulutuksia.

2.4 Ammattikorkeakoulut ja yliopistot

Säädökset

Yliopistoja ja ammattikorkeakouluja koskevan lainsäädännön mukaan korkeakoulujen lukuvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Opetuksen järjestämisen aikataulut ovat autonomisten korkeakoulujen itsensä päätettävissä.

Lomakäytännöt

Korkeakouluissa opinnot aloitetaan nykyisin elokuun loppupuolella tai syyskuun alussa. Kevään opetuksen päättämisaikana on vaihtelua, mutta opinnot päättyvät yleensä huhti-toukokuussa. Monet korkeakoulut järjestävät myös kesällä opetusta eri muodoissa.

3 Loma-aikojen kehittyminen Suomessa

Perusopetuksen lomien sijoittumiselle nykyiselle paikalleen on pitkät perinteet kuten myös sille, että loma-aikojen sääntelyn rinnalla opetuksen järjestäjät ovat voineet käyttää harkintaa. Loma-aikojen ajoittumisessa on otettu huomioon muun muassa juhlaperinteet, erilaisia työelämän tarpeita sekä sääolosuhteita. Esimerkiksi kesälomien aloittamiseen ovat vaikuttaneet yliopisto-opiskelijoiden keväiset juhlatraditiot, joilla oli suuri merkitys Suomen kulttuurisessa kehityksessä 1800- ja 1900-luvun vaihteessa.

Vuonna 1866 kansakouluasetuksella säädettiin lukuvuoden pituus 43 viikon mittaiseksi. Kouluvuosi alkoi tuolloin elokuun alussa ja päättyi kesäkuun puolivälissä. Kouluasetuksen taustalla oli Cygnaeuksen ehdotus kansakoululaitoksen perustamiseksi Suomessa. Ehdotus sisälsi muun muassa ajatuksen, että lomat olisi sovittava paikallisiin sää- ja muihin olosuhteisiin. Myöhemmin Keisarillisen majesteetin armollisessa koulujärjestyksessä vuodelta 1872 määrättiin lukuvuosi alkamaan 1. syyskuuta ja päättymään 15.6.

Vuoden 1921 oppivelvollisuuslain mukaan kansakoulun lukuvuoden pituus oli 36 viikkoa. Supistetussa kansakoulussa pituus oli 40 viikkoa. Opetusaika oli kuitenkin jaettu eri luokkien kesken, jolloin todellinen oppilaskohtainen opetusaika oli lyhyempi. Oppivelvollisuuslakia täydentävä asetus sääti lukuvuoden alkamaan yläkansakoulussa viimeistään 1.9. ja alakansakoulussa kansakoulun johtokunta päätti lukuvuoden alkamisen ja päättymisen. Supistetulla kansakoululla oli oma aikataulunsa.

Vuoden 1957 kansakoululaki määritteli lukuvuoden ajalle 1.8.–31.7. Koulutyön pituus lukuvuodessa oli 200 työpäivää ja koulutyön tuli alkaa 1.9. ja päättyä toukokuun viimeisenä arkipäivänä. Kansakoululakia tarkentavan asetuksen mukaan työ voitiin keskeyttää enintään 12 päiväksi syksyisin, jos oppilaiden enemmistö tarvittiin avuksi maatalous- tai muihin vastaaviin töihin. Syksyistä koulutyön keskeytystä kutsuttiinkin usein ”perunannostolomaksi”. Menetetty työpäivät oli korvattava. Kesäloman lisäksi oli vähintään 12 päivän joululoma ja 5-päivän pääsiäisloma.

1960-luvun lopulla koulutyön aloitus siirtyi elokuun alkuun ja peruskouluasetuksella pidenettiin lukuvuoden työajan pituutta. Lukuvuoden työ alkoi elokuun alkupuolella ja päättyi 15.6. Kesäloman lisäksi oli 11–15 päivän joululoma ja 5-päiväinen pääsiäisloma. Lupapäiviä olivat syys- ja toukokuun sekä joissakin tapauksissa elokuun ja kesäkuun lauantait.

Vuonna 1971 siirryttiin väliaikaisella järjestelyllä viisipäiväiseen työviikkoon, jota varten lukuvuoden pituus alennettiin 190 päivään. 190 päivän lukuvuosi vakituisesti käytännöksi vuonna 1972. Muutos heijasteli työelämässä tapahtunutta siirtymää viisipäiväiseen työviikkoon. Ensin koulutyö säädettiin alkamaan 23. elokuuta, mutta vuonna 1972 luovuttiin kansakoulujen lomien säätämisestä lailla ja koulutyö aloitettiin jatkossa Kouluhallituksen erikseen määräämänä päivänä elokuussa.

Vuoden 1982 peruskoululaissa Kouluhallituksen tehtävistä koulutyön aloituspäivän määrääminen jäi pois, ja koulujen aloittamisesta päätettiin jatkossa paikallisesti. Päätöksenteolle kuitenkin annettiin raamit. Peruskouluasetuksessa vuonna 1984 säädettiin oppilaiden koulutyö aloitettavaksi elokuussa ja päätettäväksi viikon 22 viimeisenä arkipäivänä. Koulutyön aloittamisajankohdasta piti ilmoittaa oppilaiden huoltajille edellisen lukuvuoden koulutyön loppuun mennessä. Koulupiirissä, jossa oppilailla oli pitkiä tai muutoin vaikeita koulumatkoja, vesistöjen jäätyminen tai sulaminen esti yhtäjaksoisen koulunkäynnin tai joissa muu erityinen syy sitä vaatii, pystyi lukuvuoden koulutyön päättämään säädettyä myöhemmin kesäkuussa. Peruskoulussa oli kesäloman lisäksi vähintään kymmenen päivää kestävä joululoma. Vapaapäiviä olivat lauantait, jollei kunta toisin päättänyt.

4 Loma-ajat Euroopassa

Euroopassa koulujen lomakäytännöt vaihtelevat. Useissa maissa loma-ajoista päätetään esimerkiksi hallintoalueittain, paikallisesti tai opetuksen järjestäjäkohtaisesti. Vaihtelu näkyy lomapäivien määrässä, lomajaksojen pituudessa ja lukumäärässä sekä lomien ajoittumisessa eri vaiheisiin vuotta. Maiden välillä vaihtelua on paljon, eikä ole olemassa erityistä ”yleiseurooppalaista” lomakäytäntöä, johon suomalaisia lomia voitaisiin verrata.

OECD-maissa on kerätty tietoa opetuksen ja lomapäivien määristä. OECD:n mukaan opetus peruskouluissa (ISCED 1 ja 2) jakautuu keskimäärin 38 kouluviikolle. Maiden välillä on kuitenkin suuria eroja. Kun lomien kokonaispituus on keskimäärin noin 14 viikkoa vuodessa, alimmillaan lomaa on alle 11 viikkoa (Costa Rica ja Tanska) ja enimmillään 17 viikkoa (Kreikka, Latvia ja Liettua). Suomi sijoittuu loma-ajan pituudessa keskiarvon tuntumaan. (How is the school year organised in OECD countries, OECD:n julkaisu 2024.)

Eurydice julkaisee vuosittain tiedot 39 Euroopan maan perusopetuksessa (primary and secondary general education) pidettävistä lomista. Tiedot on päivitetty syyskuussa 2025 ja löytyvät Eurydicen verkkosivuilta (<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/data-and-visuals/european-school-calendars>).

Eurydicen keräämissä tiedoissa kiinnitetään huomiota paitsi lomapäivien määrään, loman keston, niin myös taukojen määrään vuoden aikana. Oppilaiden jaksamisen kannalta on olennaista, että palauttavaa lomaa saa läpi vuoden. Peruskoulua vastaavassa opetuksessa oppilaiden lomat jakautuvat siten, että kesäloman lisäksi muita (vähintään viikon mittaisia) lomajaksoja on vuoden aikana 1–4. Kesäloman lisäksi lomia on

- neljässä jaksossa 15 maassa, esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Ranskassa ja Itävallassa
- kolmessa jaksossa 8 maassa, esimerkiksi Suomessa, Saksassa ja Irlannissa
- kahdessa jaksossa 14 maassa, esimerkiksi Islannissa, Espanjassa, Kreikassa ja Puolassa
- yhdessä jaksossa 3 maassa, esimerkiksi Italiassa.

Euroopassa koulujen kesäloman kesto vaihtelee 6–13 viikkoon, ja keskiarvo on 10 viikkoa. Suomessa kesäloma kestää noin 9,5 viikkoa. Suomessa kesäloman osuus on suuri verrattuna vuoden muihin lomajaksoihin. Esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa lomapäiviä on Suomeen verrattuna suhteessa enemmän kesän lisäksi myös muina vuodenaikoina.

Taulukko 3 Lomapäivien lukumäärä ja jaksottuminen perusopetuksessa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Virossa (lähde: Eurydice)

Maa	Kesäloman kesto (pv)	Muiden (vähintään viikon) kestävien lomien määrä (pv)	Muiden (vähintään viikon kestävien) lomajaksojen lukumäärä	Edellisen sarakkeen lomajaksojen määrästä ne, jotka kestoltaan vähintään kaksi viikkoa
Suomi	67	30	3	1
Ruotsi	68	41	4	1
Norja	60	36	4	1
Tanska	42	36	4	1
Viro	83	35	4	1

Erot loma-aikojen kestossa ja rytmityksessä vaikuttavat siihen, miten kesälomat sijoittuvat vuosikalenterissa. Perusopetustasoisessa koulutuksessa koulutyön aloittaminen elokuussa on erityisesti Pohjoismainen ilmiö. Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa koulutyön aloittamisesta päätetään paikallisesti, ja aloitusajankohta elokuussa vaihtelee. Suomessa koulutyö aloitetaan kuitenkin naapurimaihin verrattuna noin viikkoa aikaisemmin. Virossa kouluihin palataan syyskuun alussa. Viimeisimpinä koulutyö aloitetaan syyskuun puolivälissä tai sen jälkeen Bulgariassa ja Portugalissa sekä useimmilla Italian alueilla.

Vastaavasti Suomessa kesäloma aloitetaan aikaisemmin. Toisin kuin naapurimaissa, Suomessa ei ole otettu käyttöön keväälle ajoittuvaa pidempää lomajaksoa, jonka jälkeen opiskelun jatkuminen kesäkuussa olisi tehokasta. Suomeakin varhaisempi kesäloman aloitusajankohta on Islannissa, jossa kesälomalle siirrytään jo toukokuun puolivälin jälkeen.

OECD:n raportissa How is the school year organised in OECD countries todetaan tutkimus (Kromydas ym., 2022: The effect of school summer holidays on inequalities in children and young people's mental health and cognitive ability in the UK using data from the millennium cohort study), joka toi näyttöä, että pitkät lomiat lisäisivät koulutuksellista eriarvoisuutta. Heikommassa asemassa olevien oppilaiden saamat virikkeet ja osaamisen vahvistuminen loma-aikoina voivat tutkimuksen mukaan jäädä vähäiseksi. Tästä syystä joissakin maissa on käynnistetty keskustelu koulujen lomakäytäntöjen uudistamisesta. Kesäloman lyhentäminen on kuitenkin todettu haastavaksi, sillä sitä vastustavat oppilaat, vanhemmat ja opettajat. Siitä huolimatta esimerkiksi Englannissa ja Ranskassa kesälomien lyhentämistä selvitetään. Englannissa kesäloman lyhentämisen yhteydessä selvitetään muiden lomien pidentämistä, ja Ranskassa keskustelussa oleva ehdotus on lyhentää kesälomaa pitäen muut lomiat ennallaan. Ehdotukset ovat toistaiseksi keskusteluvaiheessa, ja OECD:n raportissa todetaan lomissa tehtävien muutosten edellyttävän huolellista harkintaa ja laajaa yhteisymmärrystä ennen niiden toteuttamista.

5 Lausuntojen koonti

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 60 pages before this page
Dokumentet inneholder 60 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 60 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 60 sider før denne side

Detta dokument innehåller 60 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende